

SLOVENEK

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishtvu:

za celo leto naprej K 20.—
za pol leta " " 10.—
za četrt leta " " 5.—
za en mesec " " 1.70

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . 13 h
za dvakrat . . . . . 11 "
za trikrat . . . . . 9 "
za več ko trikrat . . . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvemšči nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravnishtvu je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upravnishkega telefona št. 188.

Preobrat na Francoskem.

Kar so francoski katoličani zamudili pri lastni politiški organizaciji, to izkušajo sedaj popraviti s kompromisi, o katerih se ne vé, ali so tisti, ki jih predlagajo, zmagovalci ali pa poraženi. Francoskim škofom se ne more ničesar očitati, bojevati so se morali z orožjem, ki so ga imeli pri roki, z boljšim niso razpolagali. Milijon src bije zanje, toda niti najmanjšega vpliva nimajo ne na občinsko, ne na okrožno administracijo, v parlamentu in v senatu pa jako nerodne zagovornike po kroju abbéja Lemira, ki sanja o neki nacionalni katoliški cerkvi in s svojimi govori cerkvi morda bolj škoduje kot koristi. Francoski katoličani se niso v pravem času naslonili na podjetnega francoskega meščana, niso razumeli, koliko mladih sil tiči v republiki in so se obežali na plemstvo, mesto da bi priklenili nase delavca. In kako ugodna tla imajo za delovanje! Socialističke stranke razcepljene med seboj kot morda nikjer drugod v Evropi, socialna demokracija v službi kapitalizma, delavski voditelji prazni deklamatorji, meščani, naveličani terorizma revolucionarnih sindikatov, ljudstvo že no ublažujočega in silnega nauka, velikih duhovi akademije naklonjeni krščanstvu — in vendar nikjer nobene katoliške akcije!

Odkrito rečemo — ako bi ne bilo Vatikana, bi jo bili francoski katoličani v sedanjem kulturnem boju korenito zavozili. Ker ne morejo kakor centrum na Nemškem narekovati vladji svoje volje, jim ni mogoče nič drugega kot pojasnjevati svoje stališče. Čuditi se moramo, da so katoličani vzlic svoji politiški desorganizaciji dosegli primeroma velik uspeh. Seveda so tu največ storile papeževe okrožnice, ki so ustavile delo skrunilcev cerkva. Ako bi bilo prišlo do verskega boja, bi bila vlada podlegla. To najbolj vé Briand, ki je drugače zaklet sovražnik križa, to vesta Combes in Jaures. Zato se je te dni v cerkveno-politiškem kurzu vlade izvršil preobrat, ki bi za katoličane lahko pomenjal zmago, ako bi ne bili zamudili pravega časa in ne samo kompromis. Oglejmo si torej kompromisni predlog. Predlog se glasi:

»Francoski škofje izjavljajo, da smatrajo po dolgem prevdanku za svojo dolžnost kot dušni pastirji in patriotje v očigled žalostnim razmeram in zakonom, ki so te razmere povzročili, izjaviti sledeče: 1. Neomajno vzdržujemo vse svoje prejšnje izjave glede na postavne in ostale naredbe, ki so se zadnji čas izdale proti cerkvi; vzdržujemo tudi vse proteste, ki smo jih storili sporazumno s papežem. Z njim vred zahtevamo za francosko cerkev spoštovanja nasproti njeni hierarhiji, premoženju in svobodi. 2. Cerkevno premoženje, katerega so nas oropali, bodo neprestano reklamirali zase legitimni gospodarji,

katerih nihče brez posebnega pooblastila papeževga ne more niti provizorično nadomestiti. 3. Vzlic boju, katerega zamore končati le častno zadoščenje za napade, si hočemo z vso močjo prizadevati, da do zadnjega trenutka omogočimo v naših cerkvah javno bogoslužje ter preprečimo, kolikor je v naših močeh, oskrunjenje svetih krajev. Zgolj iz tega vzroka smo pripravljani poizkusiti organizacijo javnega bogočastja, če se nejasna mesta postavne iz l. 1907. zadostno pojasnijo, da bo vsa priznanja imela uspeh. 4. Oblasstvena pogodba med prefektom in župani na eni in škofom ter župniki na drugi strani bo na podlagi besedila postavne župnikom prepustila uporabo cerkv. Če smo pripravljani skleniti take pogodbe, si pa pridržujemo tudi pravico, v pogodbi določiti pogoje, ki ne nasprotujejo javnemu redu in nam zagotavljajo nujno potrebne garancije. Eni zagotavljajo obstanek in moralčno varstvo bogoslužja, drugi pa načela hierarhije. Škofje nato izjavijo, da morajo to pogodbo z njeimi posebnimi določili sprejeti vse občine, da se varuje cerkev pred samovoljnostjo oblasti. Formular take pogodbe se glasi:

»Med gospodom X., županom v A., in abbéjem Y., župnikom v A., ki dela po naročilu škofa v B., se je sklenila z izrečnim dovoljenjem škofovim sledeča pogodba: Od dne sklepa pogodbe razpolaga abbé Y. osemnajst let brezplačno s cerkvijo in napravami, ki so zvezane z njo, pod rezervo dolžnosti, ki so določene v členu XIII. postavne od 9. decembra 1903.

Kaj je na to odgovorila vlada? Briand, ki se je zaradi tega vprašanja za kulisami sprl s Clemenceaujem, je izdal 3. t. m. naredbo, ki daje županom, za sklepanje pogodb z župniki potrebna navodila. Brez komentarja se držimo zgolj tozadevnih poročil. Briandova naredba ne reši cerkveno-politiške krize, niti vprašanja o pogodbah ne razjasni popolnoma. Priznati pa je treba, da se je Briand duhovščini kolikortoliko približal in radikalni socialisti mu s svojega stališča po pravici očitajo »incoherence«, nedoslednost. Zato se ni mogoče bogve kaj zanašati na naredbo Briandovo, ki izdaja zakone danes take, jutri drugačne. Tudi še ni gotovo, kaj poreče Vatikan k najnovejši naredbi Briandovi. Nacionalisti seveda še sedaj izjavljajo, da so Briandovi predlogi neprejemljivi, dočim socialisti delajo nato, da se pokoplje Briandovo ministertvo z njegovo naredbo vred. Cerkevni krogi pa — tako vsaj pravijo — so z Briandovo okrožnico na župane kolikortoliko zadovoljni. Glavno je, da Briand načelno priznava veljavnost pogodb, predlaganih od škofov in da se vlada ne vrtka v delokrog županov, ki so upravičeni na svojo roko sklepati take pogodbe z župniki. Ugodno je tudi to, da vlada pripozna hierarhijo in se ne vrtka v delokrog škofov, katerim prizna pravico, pooblaščati

župnike, da z njihovim privolenjem sklepajo pogodbe.

Sedaj pa komentar. Pogodba, kakoršno so sestavili škofje, priznava vzlic vsem protestom večalimani zakon iz leta 1907. To morda ni dosledno, vsaj mnogo težkoč bo povzročilo. Ravna pot, ki bi peljala do končnega sporazuma, bi bila ta, da škofje zahtevajo, naj vlada izdela pošten separacijski zakon po vzoru zakona v severnih ameriških Zedinjenih državah in vzornega separacijskega zakona, kakoršen velja v Braziliji, ako konordat ni več mogoč. Francoski zakon iz leta 1907 je nejasen in ima zgolj namen, cerkev zaslužiti. Tudi pogodba, kakoršno so škofje sestavili, ne daje dovolj garancij, da se bo varovala pravica administracije cerkvenega premoženja od strani župnikov in škofov. To priča Briandova naredba od 3. februarja tega leta. Briand pravi tu, da se sme sicer v pogodbi škof imenovati, podpisati pa škof pogodbe ne sme. Jasno je, da bo to vlada prej ali slej izrabila zase, in bo skušala župnike na ta ali oni način ločiti od škofov. V Briandovi okrožnici pa je tudi rečeno, da vlada cerkve lahko »desafektira«, to je, da jih lahko odtegne njihovem bogoslužnemu namenu, ako se te ali one določbe separacijskih postav ne bodo vpoštevale.

Kaj pa pravijo župani? V mayenskem okrožju je izjavilo 150 županov, da pogodbo sklenejo, 7 da ne, v aveyronskem okrožju se je za pogodbo izreklo 420 županov, 20 je proti, v departamentu Indre-et-Loire se je izjavilo za pogodbo 260, proti 20 županov. Kakor se vidi, je ogromna večina lokalnih oblasti za spravo. Seveda se ne sme prezreti, da je ta pogodba precejšnja koncesija županom, ki so več ali manj priznani za prave gospodarje cerkva in precej teh gospodov ima o »brezplačni uporabi cerkva« svoje pojme. Skratka — nobena vzroka ni navduševati se preveč zaradi naknadnega preobrata na Francoskem.

DRŽAVNOZBORSKI KANDIDATI.

Vsepolici (polj. nac. demokratije) bodo topot pod vodstvom profesorja Glabinskega samostojno nastopili ter postavili po Galiciji povsod svoje kandidate. — V vzhodni Galiciji se je vršilo že 30 rusinskih volivnih šhodov. — Pristaši nemške ljudske stranke v Beljaku so se izrekli proti kandidaturi svobodnega Vsenemca dr. Angereria ter postavili za svojega kandidata dr. Aichelberga.

OGRSKE ZADEVE.

Križa v koaliranih klubih.

Da se tudi koalicijska krha, temu je dokaz to, da je demokratiško-liberalni klub notranjega mesta v Budimpešti izvolil za člane člane prejšnjega Feveryarjevega ministertva,

Lanyja, Vörösa, Feilitzsha in Kaffka, dasi je častni predsednik kluba sedanjih ministrski predsednik Weckerle. Danes poročajo, da so vsled teh volitev izstopili iz kluba skoro vsi odborniki in drugi funkcionarji, tako da se bo moral klub raziti.

Državni zbor.

Košut predloži zakon o delavskem zavarovanju za bolezni in nezgode. Košut izva'a v svojem govoru, da je to prvi korak do velike socialnopolitiške zakonodaje. Ako Ogrska izvede vse zakone, ki jih namerava Košut še predložiti, bo Ogrska ena izmed prvih držav v Evropi, ki imajo visoko razvito socialnopolitiško zakonodajo. Vlada bo predložila še zakon o delavskem varstvu, revizijo industrijskega zakona in zakon o zastavninah.

NOVI ŠKANDALI NA OGRSKEM.

Izpovedbe Schönbergerce proti Vazsonyju.

Predno je baronica Schönbergerce odpotovala iz Budimpešte, jo je preiskovalni sodnik na njenem domu izpraševal glede na znano pismo, ki ga je Polonyj pisal. »Pesti Ulsag« piše, da je baronica izpovedala, da ni pisma Polonyjevega javnosti izročila prostovoljno, ampak vsled pritiska poslanca Vazsonyja. Vazsony je baie Schönbergerce nekoč zastopal pri nekem procesu in je zato od nje dobil darilo, katera ji je tri dni, predno je policija baronico izgnala, poslal nazaj.

Kaj pravi nato Vazsony?

Nasproti temu je poslanec Vazsony objavil, po listih sledeče: Nekega dne je prišla k meni baronica ter me prosila, naj jo rešim Polonyja. Pri tej priliki mi je izročila znano pismo ter me pooblastila, naj naredim z njim, kar hočem. Jaz ga nisem hotel objaviti. Sicer pa je Schönbergerca poslancu Eötvösu pakazala 14 pisem Polonyjevih, ravnotako uredniku »Az Ujsaga«, Gajariju. Fenyesa, ki je s pomočjo Lengyela objavil pismo, je Schönbergerca spoznala brez moje intervencije. — Dne 19. januarja je prišla k meni ter mi povedala, da namerava dotično pismo zopet vrniti Polonyju, ako ji on zanj plača 25.000 kron. Jaz sem dejal, da pisma ne izročim ter sem ga z drugimi listinami vred deponiral pri nekem notariju. Pač pa sem poslal na zahtevo Schönbergerce fotografijo pisma Fenyesa, ki jo je objavil. Nato je Schönbergerca 20. in 21. jan. konferirala s Polonyjem, tudi večer, predno so jo izgnali, je bila pri Polonyju, ki jo je baie ščeval proti Vazsonyju.

Kako je Polonyj državnemu pravdniku dajal navodila.

Nato pravi Vazsony: Jaz trdim z vso odločnostjo, da je državni pravdnik Štefan Magyar svetovlo Polonyju, ki je tedaj še bil justični minister, naj predlaga, da se Schönbergerca zapriseže. Polonyj je to storil. Histerič-

LISTER.

Ines de las Sierras

Francoski spisal Charles Nodier.
(Dalje.)

Bascara je mignil z ramama.
— Dovolite, sem nadaljeval in mu podal roko. Ta šala ni tako slaba, da bi nas razjarila, in preveč nam je nudila zabave, da bi vam jo vzeli v zlo. Ne bojim se, da me tovariši puste na cedilu, če vam rečem, da vsak nas rad plača svoj sedež za zopetno vprizoritev. Toda sedaj je komedija končana, in vi nam morate izdati svojo skrivnost, kakor poštenim možem, kateri se ne mistificirajo brez kazni, in katere imeti za prijatelje, se mora človek, kakor ste vi, čutiti srečnega. Izpovejte vse odkritosrčno, poderimo te smešne bariade, in pokličite Ines! Zagotavljam vam, da bi vsako tajeje izven mej, katere vam stavi naša vladnost, bilo za nas smrtna žalitev, katero bi drago plačali! Čemu ne odgovorite?
— Ker je vsak odgovor nepotreben, pravi Bascara. Če bi le malo preudarili, bi si bili prihranili to vprašanje. Sicer pa storite, kar hočete.

— Gotovo, gospod! — Toda mislim, da sem se dovolj jasno izrazil.

— Jasno, dovolj! A kje je gotovost vaših trditve? Poslušajte raj! — Je-li resnica, da ste me vi danes jutraj srečali v Estevanovem vozu? Je-li resnica, da ste vi sedli poleg

mene? Je-li resnica, da vas jaz tam niti pričakovati nisem mogel? Je-li resnica, da vas potem niti trenotek nisem zapustil?

— Res je, pravi Sergy.

— Res je, pravi Bontraix.

— Nadaljujmo, pravi Bascara. Sem-li mogel slutiti, da nas bo presenetila nevihta, ko smo zapustili Gironno? Sem-li mogel slutiti, da ne pridemo danes v Barcelono? Sem-li mogel slutiti, da bodo mattarske gostilne prenapolnjene? Sem-li mogel slutiti, da bode tako predrzni in šli prenočevati v Ghismondov grad, ki napravlja, da se potnikom lasje ježe, če se le omeni? Ali vas nisem skušal pregovoriti z vsemi svojimi močmi, da vas odvrnem od tega sklepa, in ni-li res, da sem se samo sili vdal, da sem šel sem?

— Res je, pravi Bontraix.

— Res je, pravi Sergy.

— Čakajte, nadaljuje Bascara. Iz kakega namena bi vam bil napravil to čudovito intrigo? Morda zato, da poskusim pred tremi častniki iz Gironne prvi nastop pevke, plesalke, kakor je bila ta, ki ste to ravnokar videli. V resnici, gospodje, vi napravljate preveč časti darežljivosti ubozege režiserja iz provincije, če mislite, da bi vam dajal take predstave zastoni! O, če bi imel enako pevko, kakor je Ines — božje usmiljenje naj pride nad njo — bi se pač varoval izpostaviti jo smrtonosnemu prehlajenju v mokrotnih globinah tega zakletega gradu. Pač bi si premislil, peljati jo v Barcelono, kjer niti vode pitne ni, odkar je vojska, dočim bi v eni sami sezoni napravila mojo srečo v milanski škali ali v pariški operi. Kaj pravim, v jedni sezoni! En sam večer, v enem samem nastopu, z enim samim

korakom! Pedrina sama iz Madrida, o kateri se toliko govori, čeprav je samo enkrat nastopila, in ki se je vzbudila drugo jutro, kakor pravijo, kraljevsko bogata, Pedrina sama, se ji ne more primerjati. Taka pevka! Čuli ste jo! Taka plesalka, ki se ni edenkrat ni dotaknila parketa s svojimi nogami . . .

— Res je, pritrdita Sergy in Bontraix.

— Še jedno besedo, nadaljuje Bascara. Moj mir vas je presenetil, in zakaj ne; saj se mi sam čudim. Naglica, s katero je Ines izginila, je naznaila, da je čas njenega vtelesenja minul, in ta misel je olajšala mojo dušo. Zakaj oni trije pogubljeni niso prišli, kakor navadno, je težje vprašanje in za katero nimam druge razlage nego božje usmiljenje, ki je dovolilo, da jih nadomestujejo oni, ki so jih predstavljali.

— Bog se nas usmili, vzdihne Bontraix.

— Čudna skrivnost, zavpijem in udarim s pestjo po mizi. — Kaj je bilo torej, vprašam vas, kar smo ravnokar videli? . . .

— Kar ljudje jako redko vidijo v tem življenju, odvrne Bascara.

— Gospodje, rečem s povdankom, to je skrivnost, katere človeška pamet ne more prodreti. Brez dvoma se skriva v njej kaka povsem naravna uganka, katere rešitev bi nam samo smeh izvabila, ki se pa sedaj odteguje našemu razumu. Bodi že stvar kakoršna koli, drznost je nas vseh, da ne priznavamo glede naših dokazov nobene avtoritete vražam, ki so nevedne krščanstva in filozofije. Dalje je naša dolžnost, da ne omadežujemo častih treh francoskih častnikov s pripovedovanjem tega, priznavam, izvanrednega dogodka, ki bi nas, ko se cela stvar poasni, izdalo občnemu zasmehu. Prisegam tukaj na svojo čast,

in pričakujem isto tudi od vas, da ne bom celo svoje življenje nikdar govoril o nocojšnjem dogodku, dokler ne bo stvar popolnoma razjasnjena.

— Tudi mi prisezamo, pravita Sergy in Bontraix.

— Božji Jezus naj mi bo priča, pravi Bascara, na mojo vero, katero imam v njegovo sveto roštvo, čegar uro praznujemo sedaj, prisegam, da ne bom o tem nikdar govoril, razun svojemu ravnatelju, sicer naj me zadene kazen božja. Ime Gospodova naj bo hvaljeno na veke!

— Amen, odgovori Bontraix in ga objame globoko ginjen.

Pozno je že bilo. Nemirno spanje nas je objelo. Nečim vam praviti, kake sanje so nas mučile. Ob solnčnem vzhodu nas je pozdravilo jasnejše nebo, nego smo mogli upati prejšnji dan, in ne da bi spregovorili besedice, smo odpotovali v Barcelono, kamor smo dospeli še precej zgodaj.

— In potem? vpraša Anastazij.

— Potem? Kaj hočeš s tem reči? Prosim te! Ali ni povest končana?

— Ne vem, zakaj zdi se mi, da še nekaj manjka, pravi Evdoksija.

— Kaj naj vam še povem? Dva dni potem smo bili zopet v Gironni, kjer nas je čakalo povelje, da odrinemo nemudoma k polku. Nesrečne velike armade so prisilile cesarja, da je združil elito svojih čet na severu. Prišel sem zopet skupaj z Bontraixom, ki je postal pobozhen, odkar je osebno govoril z dušo iz vlic, in s Sergyem, ki ni več menjaval svojih ljubezni, odkar se je zaljubil. V prvem ognju bitke pri Litzenu je bil Sergy na moji strani. Nakrat

no baronico so ležečo v postelji zaslišali in tudi — vsemu kazenskoprnemu redu v zasmeš — zaprilegli. Justični minister je na ta način s tem, da je v lastni zadevi dalj navodila, dosegel, da je preiskovalni sodnik dobil v roke zaprisežene, lažnjive izpovedbe v prilog Polonju. Darila mi je baronica res poslala, toda, kakor hitro sem izvedel vso resnico, sem jih ji poslal nazaj. Gonja proti meni izvira iz tega, ker me je Lengyel naprosil, naj ga v procesu Polonji-Lengyel zagovarjam. Gotovi krogi me hočejo s tem, da s pomočjo Schönbergerce trosijo o meni okoli kompromitujoče vesti, odvrniti od tega, da bi prevzel zagovornišvo. Kakor hitro dobim v roke izpovedbe Schönbergerce, jo bom tožil zaradi krivega pričevanja.

Proti Vazsonyju.

Vkljub tej izjavi Vazsonyjevi nadaljujejo listi Polonju teži v rekriminacijami proti njemu. Glasilo neodvisne stranke »Budapest« dokazuje 7. t. m., da je Lengyel zgolj orodje v rokah Vazsonyjevih in demokratskega kluba. Bajse se je stvar zgodila tako-le: Nedavno je bila baronica zaradi pozakonenja nekega nje-nega nezakonskega otroka prišla v konflikt s sekularnim šefom v naučnem ministrstvu, Makay'em. Ker ji je Makay zagrozil, da jo bo spravil v zapor, se je zatekla k Vazsonyju. Ta pa ji je obljubil pravno pomoč samo v slučaju, če mu ona izroči pisma Polonjevega. Vazsony je namreč vedel za ta pisma, ker je bil član eksekutivnega odbora koalicijske. Baronica tega bajse ni hotela, ko ji je pa Vazsony dejal, da želita celo minister za notranje zadeve, grof Andrassy, in državni tajnik grof Hadik videti ta pisma, se je udala in pisma izročila. Bajse so člani demokratskega kluba nekoč Schönbergerce pregovorili, da je povabila k sebi na stanovanje sina Polonjevega. Demokrate so se namreč nameravali skriti za kakim zagrinjalom, poslušati, kaj se bosta ta dva menila.

Darovi baronice.

Advokat Schönbergerce, dr. Moric Herz, in žurnalista Emerik Guthi izjavljata z ozirom na trditve »Pesti Ujsaga«, da nista nikoli od baronice dobivala daril. Baronica se je grdo zlagala, ali pa je bila za to najeta.

DEMENTIRANJE.

»Fremdenblatt« poroča, da je vest »Bohemie« o odstopu justičnega ministra popolnoma neosnovana.

FRANCOSKE ZADEVE.

Finančni minister Cailloux je 7. t. m. v zbornici predložil zakon o dohodninskem davku. To je vprašanje, ki bi utegnulo ministrstvo vreči. Ta zakon uvaia osebni dohodninski davek. Davek se uredi pri dohodnini, ki je višja kot 5000 frankov in sicer po progresivni skali od 0,2—4 odstotkov. Na ta način bi država dobila na leto nekako 120 milijonov frankov. — Kardinal Mathieu je bil 7. t. m. vstoličen v akademiji znanosti. Govoril je o rajnem kardinalu Ferrandu. Odgovoril mu je po starodavnem običaju grof Haussouville, ki je dejal, da so katoličani zadnja leta težko prenašali breme konkordata. Vzlic temu pa je zelo krivično, da se je konkordat odpravil brez sporazuma s papežem in da hoče vlada cerkev »reorganizirati«, ne da bi postopala skupno s papežem. Cerkev ne potrebuje diplomatskih orodij. Prava svoboda ji za izpolnitev njenega poslanstva zadostuje.

ZMAGA KATOLIŠKEGA CENTRA V NEMČIJI.

Včerajšnje poročilo avstrijskega korespondenčnega urada o izidu volitev na Nemškem moramo danes po poročilu, došlem nam od volivnega odbora v Kolinu popraviti sledeče:

Centrum ima sedaj 109 (ne samo 105) mandatov. Tu so všteti Alzačani, s hospitan-

tom centra, hanoveranskim poslanecem Götz von Olenhusen, pa bo centrum štel 110 poslancev. Tako močan ni bil centrum še nikoli. L. 1903 je štel 99, s hospitanti vred pa 105 poslancev.

Izmed odličnejših poslancev v centru so topot med drugimi zopet izvoljeni: princ Orenberg (Mont'oje), baron dr. Hertling (Münster), dr. Hitze (München-Gladbach), grof Hompech (Düren), dr. Gieper (Krefeld), delavski tajnik Giesberts (Essen), dr. Schädler (Bamberg), Roeren (Saarburg), von Savigny (Paderborn), učitelj Sittart (Aachen), Spahn (Reinbach), Trimbom (Kolin-mesto), in drugi.

Socialni demokrati: 43 poslancev (— 36). Med drugimi so izvoljeni Bebel (Hamburg I.), Dietz (Hamburg II.), Fischer (Berlin II.), Heine (Berlin III.), Ledebour (Berlin VI.), generalni tajnik strokovnih društev Legien (Kiel), Singer (Berlin IV.), von Volmar (Monakovo II.).

Konzervativci: 57 (+ 5), **nacionalni liberalci:** 57 (+ 6), **Poljaki:** 19 (+ 3). Poljski poslanci so sledeči: Brejski (Stargard), dr. Chlapowski (Schrimm-Schroda), Brandys (Opeln), Chrzanowski (Poznan), Czarlinski (Schubin), Grabski (Gnezen), dr. Dziembowski (Hohensalza), Korfanty (Katovick), Kulerski (Konic), grof Mielzinski (Obornik), Napieralski (Beuthen), Polczynski (Neustadt), knez Radziwill (Ostrowo), dr. Skarzynski (Neutomischel), Skovronski (Ples), Stychel (Ravič), Jankovski (Gliwice).

Državna stranka 24 (+ 2), **Svobodomselna ljudska stranka** 27 (+ 7), **Svobodomselna zveza** 12 (+ 2), **Južnonemška ljudska stranka** 7 (+ 1), **Gospodarska zveza** 31 (+ 16).

Kar se tiče socialne demokracije, treba pripomniti, da je letos glasov, oddanih za socialnodemokratske kandidate, za 250.000 glasov več kot l. 1903. Socialnodemokratskih volivcev je torej 3/4 milijona.

RUSIJA.

Umor. Dne 6. t. m. so neznanci umorili člana in marljivega agitatorja oktobrističke stranke veleposestnika Plokhova.

Volitve v duma. Dozdaj so izvoljeni sledeči volivni močje za volitve poslancev dume: 389 monarhistov, 239 zmernih, med temi 145 oktobristov, 498 članov opozicijske levice, med njimi 150 kadetov, 49 nacionalistov, 30 Poljakov, 13 cionistiških judov, 151 brezbarvnih.

REFORMNA SODIŠČA V MAKEDONIJI.

V Solunu, Monastirju in Skoplju so ustanovili izjemna reformna sodišča. Sodni dvor je sestavljen iz treh mohamedancev in dveh kristjanov. V Skoplju in Monastirju so imenovali za člane Grke in Armence, Bolgare pa samo v Solunu.

REVOLTA NA AMERIŠKI KRIZARICI.

Philadelphia, 7. febr. Na ameriški krizarici »Tennessee« je izbruhnil upor. Pomorščaki so streljali na častnike, enega ustrelili, več pa ranili. Končno se je posrečilo ukrotiti pomorščake, od katerih je bil eden v boju ustreljen.

POMOŽITEV ITALIJSKE MORNARICE.

Italijanski mornariški minister Mirabello je zbornici predložil zakonski načrt, ki dovoli izvanredni kredit 160 milijonov lir za zgradbo nove mornariške eskadre. Mirabello predlaga, naj se zgradi nova divizija iz štirih ladij po 16.000 ton vsebine, 21 milj hitrosti v uri z osmimi 30,5 cent. kaliberskimi topovi, 10 topovi po 21 cent. kalibra in 20 manjšimi topovi. Zgrajena bo ta eskadra čez tri leta. Ker te ladje ne bodo imele velikih prostorov za ogelje, je jasno, da so namenjene za jadransko morje. Ko bo ta divizija zgrajena, bo Italija imela 24, mi pa 12 bojnih ladij.

Volivni boj.

(Župan Hribar odklonil državnozbornski mandat.) »Eđinost« poroča: Poroča se nam iz Ljubljane, da je g. župan ljubljanski Ivan Hribar izjavil v zadnji seji kluba občinskih svetovalcev, da pod nobenim pogojem ne vsprejme ponujane mu ljubljanskega mandata za državni zbor. — Morda se sedaj posreči g. Terstenjaku prodreti s svojo kandidaturo.

(Izjava.) Podpisano županstvo občine studenške izjavlja, da se ne bo udeležilo shoda županov, katerega sklicuje dr. Romih v Krško, ker stoji odločno na strani Slovenske Ljudske Stranke ter ne mara sodelovati pri liberalnih spletkah. Ono vabilo dr. Romihovo je pomotoma podpisal, ker ni vedel, za kaj se gre. — Županstvo na Studencu, dne 7. februarja 1907. Franc Žnidaršič, župan.

(Zaprtek v »Posavski Straži«.) Krški liberalci so tudi v »Posavski Straži« položili svoj zaprtek za svoj »shod županov«. Menda »Posavska Straža« ni bila ustanovljena za to, da bi služila intrigam kranjskih liberalcev.

(Kočevski mandat.) »Grazer Tagespost« poroča: Knez Auersperg je sprejel ponudeno mu kandidaturo za kočevski državnozbornski mandat.

(Zaupni shod v Mariboru.) Kakor izvemo, je na včerašnjem zaupnem shodu v Mariboru zahtevala »narodna stranka« tri do štiri mandate. Vsled tega se je slovenska kmečka stranka postavila na lastne noge ter odklonila vsak kompromis. Bolje prej, nego slej!

(Spinčičeva kandidatura.) Zadnja »Hrvatska kruna« je prinesla iz Trsta to-le br-zojavko:

»Trst. Spinčičeva kandidatura je propadla. Stvar je izzvala veliko senzacijo. En del Slovencev v Istri je protivno temu, ker se želi izogniti eventualnemu razkolu. Radi gorenjega zaključka so mnogi ogorčeni. Slovan-ski živelj v Istri je ostal globoko iznenaden na

vest, da je Spinčičeva kandidatura propadla. V slučaju, da se stvar ne bi poravnala, bati se je razkola med Slovenci in Hrvatji. To ogorčuje narod. Stojimo pred važnimi dogodki med Slovenci in Hrvatji. Z gotovih strani se dela z vsemi silami, da se prepreči razkol.«

Agitacija proti Spinčiču izvira topot iz slovenskih tržaških liberalnih krogov. V »Narodu« dne 22. jan. je natisnjen napad nanj. Značilni so ti-le stavki:

»Spinčič je bil zadnja leta sem najtesnejši zaveznik dr. Šusteršiča. Laginja je skozinskoz klerikalec in vnaprej vemo, da bo hodil s Šusteršičem čez drn in strn. Mi Slovenci istrski pa želimo poslance, ki ne bo privesek Šusteršičevega kluba, ki bo neodvisen od Šusteršiča in njegove družbe, to pa more biti le mož, ki ni v tako tesnem prijateljstvu s Spinčičem in z Laginjo, kakor je profesor Mandić.«

Naravnost podlo je to-le očitanje, ki ga beremo v dotičnem sestavku:

»Po žalostni zaslugi profesorja Spinčiča bodo imeli istrski Italijani v prihodnje v državnem zboru ravno toliko poslancev, kakor istrski Hrvatje in Slovenci, dasi je samo ena tretjina prebivalcev italijanske narodnosti, dve tretjini pa sta slovenske in hrvatske narodnosti. Če Hrvatje to Spinčiču odpuste je prav, istrski Slovenci mu tega ne odpuščamo nikdar.«

Iz Istre dobivamo tudi mi poročila, ki iz vseh zvenj ena misel: Spinčiča ne smemo žrtvovati na lubo tržaškimi Marmoljevci. Se tega bi se manjkalo, da bi kranjsko liberalstvo zdaj, ko je na Kranjskem bankrotiralo, po Istri delalo zmešnjave. Imamo tudi poročila z otokov, ki soglasno obsojajo gonjo proti Spinčiču. Tržačani se igrajo z ognjem. Ti ljudje, ki imajo polna usta, ko zahtevajo od nas, naj bi sebičnemu liberalstvu pustili mirno skvarjati naš narod, sedaj sami mečejo bakljo razdora v Istro. Sramu ni pri njih! In potem bodo prihajali še vedno s pocukrano slovo delat za naše liberalce. Spinčič, Laginja, Mandić so politično prebudili Istro in niso pri tem nič zaslužili. Zdaj naj pa troje zavladajo. S troji tja, kamor spadajo!

(Italijanska stranka Istre.) Preteklo sredo se je sestel odbor italijanskega političnega društva za Istro in Trst k seji. Sklenilo se je storiti vse, da italijanska stranka z volivnim uspehom dokaže »italijanski značaj« Istre. Sestavil se je obširen odbor.

(Še en kandidat za celjski mestni okraj.) »Nemško-radikalna korespondenca« naznanja, da se hoče za celjski mestni mandat potegovati tudi dr. Franc Baum, podpredsednik nemškega »Schulvereina«.

(Za beljaški volivni okraj) so doslej naznanjene naslednje kandidature: dr. L. Aichelburg za nemško ljudsko stranko, dr. H. Angerer za vsenemce, Riese za socialne demokrate, R. Wadlign za krščanske socialce.

(Gospod Alfred baron Moscon) je prijavil kandidaturo za državni zbor v sedmem štajerskem volivnem okraju Brežice, Sevnica, Laški trg.

(Nove volitve za državni zbor) se bodo vršile v prvi polovici maja in bodo razpisane sredi svečana. Kakor se nam poroča iz ministrstva, so nove volitve pred majem nemogoče, ker so za splošne in enake volitve potrebne obširne priprave. Že za natančno sestavo volivnih imenikov potrebujejo župani politična oblastva, potem morajo biti javno razpoloženi vsaj 14 dni. Županstva morajo nato v treh dneh pol. oblasti predložiti vse pritožbe proti imeniku. Pol. oblastva potrebujejo zopet več časa za rešitev pritožeb. Ko so imeniki odobreni, razpošljejo se volivcem legitimacije.

Dnevne novice.

+ »Klerikalna koncentracija.« »Narodni Listy« pišejo pod tem naslovom: »Slovenskemu Narodu« se poroča z Dunaja, da se je izvedelo o tajnih pogajanjih, katere so imeli proti koncu zasedanja starega državnega zbora poslanci »klerikalnih« in konservativnih strank in da so sklenili, naj se v novem državnem zboru združijo v enotno telo krščanski socialci, nemški klerikalci, Šusteršičev klub, fevdalci in polski katoliški centrum, da bo tako v tem taboru dobra polovica celega prihodnjega državnega zbora. »Narodni Listy« dostavljajo: O poizkusih, da se združijo vsi »klerikalni« in konservativni življi državnozbornski v mogočno skupino, ne dvomimo. Dvomimo pa, da se to zgodi v taki obliki, kakršno opisuje »Slovenski Narod«. Poljsko katoliško središče n. pr. se je že zavezalo, da njegovi pristaši ne vstopijo v drugo državnozbornsko organizacijo, kakor v skupno poljsko kolo. Da bi pa nastopalo celo poljsko kolo skupno s konservativnimi in klerikalnimi življi neločeno, dvomimo. Tako »Narodni Listy«. Mi o tej rasi »Slovenskega Naroda« nismo hoteli ničesar pisati, ker se nam je zdela preneumna. Smešno je, da bi nastopal, da že rabimo »Narodov« izraz, Šusteršičev klub skupno s fevdalci. O tej celi zvezi, spleteni najbrže po v predpustnem vročem ozračju zmešanih možganih kričavev narodne napredne stranke ni niti besedica resnična. Pogajani glede na kak enoten katoliški centrum v Avstriji se ni sploh udeležil noben naš poslanec. Veseli nas, da celo svobodomiselnih »Narodni Listy« ne verjamejo »Narodovi« rasi.

+ Novi člani okrajnih šolskih svetov. Deželni odbor je v seji dne 7. februarja t. l. imenoval svoje zastopnike v okrajnih šolskih svetih. Imenovani so bili ti-le gospodje, in sicer za okraj: I. Ljubljanska okolica: Franc Košak, deželni poslanec v Grosupljem; Gabri-jele Jelovšek, posestnik na Vrhniki. — II. Litija: Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji; Janez Vidregar, župnik v Št. Vidu. — III. Kamnik: Andrej Mejač, deželni poslanec, v Komendi;

Anton Stare, graščak v Mengšu. — IV. Kranj: Professor dr. Perne v Kranju; Janko Urbančič, grajščak v Turnu. — V. Radovljica: Josip Pogačnik, deželni poslanec, v Podnartu; Ad. pl. Kappus v Kamnigoric. — VI. Krško: Viljem Pfeifer, deželni poslanec, v Krškem; Iv. Globočnik, grajščak na Dobravi. — VII. Novo mesto: Josip Zorc, župan v Kandilji; grof Rudolf Margheri, deželni poslanec. — VIII. Crnomelj: Janko Puhek, posestnik v Crnomlju; Davorin Vukšinič, oskrbnik v Metliki. — IX. Kočevje: Rudolf Schädinger v Kočevju; Fr. Višnikar, deželnosodni svetnik v Ribnici. — X. Logatec: Ivan Sicherl, posestnik v Spodnjem Logatecu; Franc Modič, posestnik v Lahovem. — XI. Postojna: Janez Zupan, župnik v Hrenovicah; Franc Arko, deželni poslanec v Postojni.

+ Imenovanja. Davčni oficijal g. Edmund Soklič je imenovan za davkarja v devetem in davčni adjunkt Teodor Lappain za davčnega oficijala v desetem činovnem razredu.

— Slovenci na Dunaju. Slovenska služba božja bo v nedeljo 10. februarja ob pol 3. popoldne v cerkvi sv. Antona, XV. Pouthongasse 16 s slovenskimi litanijami presv. S. J. — Koncert priredi slov. kat. izobr. društvo »Straža« na Dunaju v nedeljo 10. februarja 1907 v koncertni dvorani g. Karola Holuba (»Austria-Säle«), XII. Schönbrunnerstrasse 186. Začetek ob 6. popoldne. Po koncertu plesni venček. Vstopnina: nečlani 80 vin., člani 40 vin. Kdor ni poravnal še članarine za leto 1906, plača 80 vin., lahko pa jo plača zvečer pri blagajni. Legitimacije! Čisti dobiček je namenjen za izpolnitev društvene knjižnice, zato se preplačila hvaležno sprejemajo. Kdor se želi zapisati še v družbo sv. Mohorja, stori to tudi pri tej priliki, ker je sedaj že zadnji čas. K obilni udeležbi vabi vljudno — odbor.

— Milivoj M. Stojkovičeva glediška družba potuje sedaj po Kranjski. G. Milivoj Stojkovič je bil l. 1895 na našem deželnem gledišču režiser in je starejšemu glediskemu občinstvu pri nas še dobro znan. Nedavno je glediška družba Stojkovičeva vpriparjala predstave na Reki, kjer že od pamtiveka ni nihče igral hrvaških iger. Družba je tu vpriparjala skoro izključno patriotske igre, »Zimsko sunce« Car Eminovo, »Barona Trenka«, »Graničare« in druge. Pred kratkim je vpriparil g. M. Stojkovič s svojo glediško družbo v Trstu v »Narodnem domu« »Balkansko carico« od črnogorskega kneza Nikole I. Na Kranjskem je g. M. Stojkovič s svojo družbo igral v Postojni, v Ljubljani pa misli vpripariti več iger v hotelu »Union«, kadar bodo v deželnem gledišču nemške predstave. Danes, v soboto in nedeljo igra družba Stojkovičeva v Zagorju, pozneje pa v Litiji. Družba g. Stojkoviča šteje 16 oseb, med njimi na Hrvaškem dobro znani g. Gabrilovič, g. Gabrilovička, gospica Radivojevičeva, g. Stefa-ovič in dr.

— Nova ladjedelnica v Trstu. »Stabilimento tecnico« zgradi v St. Roku pri Miljah novo ladjedelnico za trgovinske ladje. Nova ladjedelnica bo stala 2 do 3 milijone kron. Nova ladjedelnica bo tako urejena, da se bo moglo istočasno staviti v doke po šest ladij. — Nov slovenski list. V »Učiteljski tiskarni« je pričel izhajati nov list »Domače ognjišče«, list za stariše in vzgojevalce slovenske mladine.

— Ponesrečil se je v soboto ponoči na postaji Bled neki železničar. Odtrgalo mu je nogo. Pripeljali so ga v goriško bolnišnico.

— Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Tržič in okolico bo imela v nedeljo, 24. februarja t. l. ob pol 4. popoldne v gostilni gospe Pernetove svoj občni zbor, h kateremu so p. n. udje s tem najuljudneje povabljeni.

— Kmetijska podružnica v Gameljnih vabi k predpustni veselici, katere se vrši v nedeljo, dne 10. prosinca v gostilni g. A. Medveška v Gornjih Gameljnih.

— Cesarska jubilejna razstava. Povo-dom cesarjevega jubileja l. 1908 bo na Dunaju ces. jubilejna razstava združena s splošno avstrijsko in mednarodno razstavo za armado in mornarico. Kakor je v terek sklenil pripravljalni odsek v trg. ministrstvu, bodo obe razstavi skupaj vodil en sam glavni odbor.

— Katoliški centrum v Nemčiji in slovenski delavci. Slovenski delavec je poslal iz Nemčije iz volivnega okrožja Mörs-Rees oklice, katere so razdajale stranke, ob baš minolih državnozbornih volitvah. Ob jednem piše, da so za volitve za centrum dobili slovenski delavci, katerih je tam veliko, slovenske bukvice in liste, tiskane v Ljubljani in na Dunaju.

— Nove revolverje dobi državna policija. Sedanjih so preveliki in nerodni. Novi so manjši in bolj priročni; pa tudi stanejo dosti manj.

— Občinske volitve na Bledu. Poročajo nam: Reveži so naši liberalci, veliki reveži. Zato se tako nerodno, neusmiljeno nerodno pripravljajo za bodoče občinske volitve, kakor še nikoli. So pač možje veliki — po jeziku, kar tako radi kažejo, pa majhni po pameti. Volivcev njihove vrste jim manjka. In kaj store modre glave? Doktorjev gredo iskat po svetu, da bi jih zdravili. Poiskali so jih na Dunaju, v Ljubljani itd. V Ljubljani so dobili zobozdravnika dr. Bretla. A obupali so tudi nad temi doktorji, da bi jim mogli oteiti življenje. Zato so izvolili, ko je bil imenik volivcev že razpoložen, 5 novih častnih občanov v seji, ki ni bila niti sklepčna, možje, ki niso niti imeli pravice kot odborniki voliti. Zapisnika, ki so ga sestavili, niso dali podpisati navzočim odbornikom. Zdel se jim je preneumno sestavljen, zato so ga iztrgali iz zapisnika, pa nanovo spisali, dali ga podpisati meni nič, tebi nič dvema odbornikoma, če tudi se ne zлага povsem z resnico. Če mi ne ve-

rujete, pogledajte pritožbo zoper te volitve. Ali je tako ravnanje pravilno, ali ni celo kaznjivo? Rečejo so naši liberalci. Nobene reči ne znajo. Imenik volivcev so sestavljali dolgo časa, pa tako, da je bil popolnoma napačen. Popolnoma so ga morali popraviti in še zoper ta imenik je bilo reklamacij samo — 99. Oh, res ste reveži, kratke pameti. Toda, zakaj se pa vtikate v vsako stvar, če je ne znate in ne razumete? Pomilujemo vas, da je vaš trud tako brezuspešen. Le še ostanite reveži in možje dolgih jezikov in kratke pameti! Prosimo odgovora na to-le vprašanje: Ali je dovoljeno, da tajnik med uradnimi urami poseđa v gostilni pri igri, da stranke zastoj naj čakajo?

— **Zrela mladina.** Neki 12letni šolarček Karol P. je našel 5. t. m. v ulici sv. Antona v Gorici, ko se je igral na cesti, denarnico, v kateri je bil 20-kronski bankovec. Fant se je hotel enkrat dobro imeti. Povabil je s seboj dva svoja tovariša in vsi trije so se odpeljali po železnici v Kanal, kjer so se opili. Ko so se zvečer vračali nazaj v Gorico, jih je zapazila na kolodvoru straža ter jih prišla, ker so bili pijani. Pri fantu so našli še 15 K, ki jih hrani policija.

— **Ponesrečil** je na Bledu na postaji železničar Josip Valič, ko je pripeljal vagon, Leva noga mu je prišla pod vagon; zdrobilo in zmečkalo mu jo je tako, da so mu jo morali v goriški bolnišnici odrezati. Valič je doma iz Zalca na Štajerskem, 27 let star.

— **Nedeljski počitek za dostavljanje denarnih pism in poštinih nakaznic.** Z odlokom z dne 21. m. m., št. 1614, odredilo je c. kr. pošto in brzojavno ravnateljstvo v Trstu na tukajšnjem glavnem poštnem uradu s prihodnjim mesecem nedeljski počitek za dostavljanje denarnih pism in poštinih nakaznic; dostavljale se bodo samo ekspresne take pošiljatve. Potnikom pa tudi drugim strankam, ki bi utegnile povprašati po došlih pismih ali nakaznicah, izplačevali se bodo nakazani zneski tudi ob nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne.

— **Protiv zvišanju telefonskih pristojbin.** Načelnik dunajske zdravniške zbornice in dunajska zdravniška društva so pozvala zdravnike, naj podpirajo vsa društva, ki so pričela boj proti zvišanju telefonskih pristojbin. Tudi civilno sodišče v notranjem dunajskem mestnem delu je dne 7. t. m. razsodilo o pravomočnosti zvišanih pristojbin nasproti lastnikom telefona. Urar Woditschka je namreč tožil trgovsko ministrstvo zaradi zvišanja telefonske pristojbine, češ, da je to zvišanje nepravilno, ker ga je določila le ena pogodbenega stranka. Sodišče pa je tožbo odklonilo, češ, da je pogodba s telefonskim ertarjem javna in ne zasebna pravna.

— **Iz lhana** se nam poroča, da je tamošnje izobraževalno društvo minolo nedeljo privedilo lepo veselico. Pevci in igralci, ki so uprizorili dve zabavni igri, so izvršili svoje vloge na splošno zadovoljnost. Hvaležni bodemo vsem, ako nas kmalu zopet razvesele z enako prireditvijo.

— **Spominska plošča delavcu.** V nedeljo, dne 17. t. m., odkrijejo na reškem pokopališču spominsko ploščo delavcu Petru Kobeku. Kakor znano, je imenovan delavec žrtev orožničkove puške povodom demonstracij generalnega štrajka meseca januarja lanskega leta. Odkritje plošče se bo vršilo svečano in slovesno z govori. Zastopani bodo vsi delavski sloji.

— **Društvo državnih pisarniških pomočnikov** se snuje v Novem mestu.

— **Španski sleparji** z zakopanimi zakladi in sličnimi »skrivnostimi« zopet pošiljajo svoja pisma raznim osebom po Kranjskem. Te dni je dobil tako pismo usnjak g. Franc Hribar.

— **Petdesetletni jubilej »Graničarjev«**, priljubljene Freudenreichove narodne igre, so praznovali te dni v Zagrebu.

— **Razširili** bodo šolo v Vavtvasi pri Novem mestu. Zgradba se prične koncem marca letos in mora biti do začetka prihodnjega šolskega leta dodelana. — V Krtini pri Kamniku prično letošnje pomlad zidati novo šolo enorazrednico.

— **Razmere v Rovtahn.** Prejeli smo naslednje vrstice: Iz Rovt nad Logatcem se malo piše v časnike, dasi bi bilo včasih potrebno. Rovtarij nismo ravno zadnji, ker imamo dobro voljo za koristen napredek. Množi se društvo za društvom. Žal, da nekatera društva spe in ne dosežajo svojega namena, kakor bi bilo mogoče in tudi potrebno. Najstarejše društvo v naših hribih je gotovo kmetijska podružnica. Žal, da je zaspala. Nihče ne ve, koliko ima udov, ker ni nobenega občnega zbora, nobenega poročila. Zato ni čudno, da je drevesnica naravnost sramota. Ali res ni pomoči? Za kmetijsko družbo je bilo ustanovljeno gasilno društvo. Udje imajo res lepo opravilo, tudi moderno brigadnico, toda vaje pa pre malo. Glavna stvar za gasila je gotovo vaja, ne pa parada. V gasilnem domu so občinski akti, kad in kože. Tudi gasilno društvo že več let ni imelo občnega zbora, ne poročila. Ali bi ne bilo dobro, ko bi se občinski odbor malo pobrigal za to društvo? Imamo pa tudi kmetijsko društvo, posojilnico in mlekarino, ki povsem dobro delujejo. Naj tudi omenim, da občinska pisarna nikakor ni primerena za prenočišče tujcem. Potrebni pa smo tudi vodovoda. Menda je že tri leta, ko smo vložili prošnjo na deželni odbor, naj bi nam preskrbel načrt ter primerno deželno in državno podporo, pa ni še odgovora. (Op. uredništva: Kakor smo poizvedeli pri deželnem odboru, je deželni hidrotehnik bil že minolo jesen v Rovtahn. Prišel bode zopet spomlad pogledat, ali je dovolj vode, ki bi jo trkač gonil gori v vas. Stvar torej ni zaspala.)

— **Varstvo Karlovih varov.** Posebna komisija poljedelskega, notranjega in trgovinskega ministrstva je dognala, da preti nevar-

nost studencem v Karlovih varih na Češkem, ako se bode še nadalje vzdigavala voda iz Marijine jame pri Königswertu. Ta jama je sicer 154 m oddaljena od Karlovih varov, a je nad 140 m pod izlivom karlovarskih studencov. V jama že sedaj prihaja mnogo gorke vode, kar priča, da je jama v zvezi s kopalščem. Vlada je vsled tega prepovedala nadaljnjo vzdigovanje vode v Marijini jami, pač pa dovolila kopanje premoga, v kolikor niso v nevarnosti svetovnoznani Karlovi vari.

— **Veselica** se priredi 10. svečana 1907 ob 4. uri popoldne v dvorani hranilnice in posojilnice v Cerknici. Spored: 1. J. Aljaž: »Triglav«, moški zbor. 2. A. Nedved: »Nazaj v planinski raj«, mešan zbor. 3. Fr. Ferjančič: »Ljubi kofek«, ženski četverspev. 4. P. H. Sattner: »Na planine«, moški zbor. 5. Zirovnik: »Kukavica«, narodna, mešan zbor. 6. »Kukavica — modra ptica« ali »Boj za dotok«. Veseloigra v štirih dejanjih. Vstopnina: sedeži 80 h, stojišča 40 h. Vstopnice se dobivajo pri g. Ivanu Lavriču, trgovcu v Cerknici, in ob pol 4. uri pri blagajni. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Solske vesti.** Absolvirana učiteljska kandidatinja gđc. Ana Vavken v Cerklijah je imenovana za provizorično učiteljico v Bučki, a učiteljica gđc. Julijana Kocijančič v Bučki nastopi mesto provizorične učiteljice v Studencu pri Raki.

— **Svoji k svojim.** — **Kupovalcem istrskega vina** priporoča tržaška »Edinost« kot prodajalca istrskega vina Sebastijana Lucha, trgovca v Kringi, pošta Tinjan. Ta Luch je bil ves čas od prve svoje mladosti strasten nasprotnik Hrvatov in se je izkazal kot takega tudi pri zadnjih občinskih volitvah v Tinjanu. Za istrsko vino ne manjka poštenih domačih trgovcev. Svoji k svojim!

— **Iz Kamnika.** Krasen, čez dva metra visok kip Srca Jezusovega izvršil je ravnokar občne priznani cerkveni kipar g. Fran Ksav. Tončič v Kamniku za novo cerkev v Sočergi (Istri). Podoba kaže Zveličarja v vsi milosti. Na prsih ima v levici srce, z desnico pa blagoslavlja. Kip je marljivo izdelan, harmonično polihromiran in obleka je bogato s pravim zlatom pozlačeni, deloma plastičnimi okraski okinčana. Glavo Jezusovo obdaja v ognju pozlačen svit iz medenine. Jednak svit iz žarkov je ob srcu. Brez dvombe bode kip k pobožnost in gorečnost spodbudljiv kras novemu božjemu hramu. Kdor je utegne in mu je prilika dana, ogled si to umetniško delo kparja domačina, kateri zasluži ne le priznanje, marveč tudi obilo naročeb.

— **Umrla** je na Dunaju soproga nemškega kranjskega pesnika, ki je bil znan zlasti okrog leta 1870, Amalija Germovnik. Rojena je bila leta 1830 v Kostanjevici in je imela posebno veselje do pevanja slovenskih narodnih pesmi. Te je pela s posebno prisrčnostjo in zato so jo imenovali »Kranjski škranec«. Tudi svojega moža je vzpodbujala k temu, da je prevajal slovenske narodne pesmi. Zlasti pa je pripomogla k razširjavi slovenskih pesmi s tem, da jih je izdala z melodijami v založništvu Andréja v Offenbachu na Meni. Teh pesmi se je prodalo nad 10.000 izvodov.

— **Poizkušeni umor v Delnicah.** Višje sodišče je odbilo ničnostno pritožbo 21 let starega Frana Rogelja, ki je bil radi poizkušene umora na gostilničarju Majnariču obsojen v 15letno ječo. Rogelj se je odpeljal v kaznilnico v Lepoglav.

— **Imenovanje.** Državni pomožni uradnik pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani g. Alb. Prhavec je imenovan c. kr. kancelistom v Postojni.

— **Nova cerkev na Viču.** Velikonočni ponedeljek, dne 1. aprila bo polaganje temeljnega kamna nove frančiškanske cerkve sv. Antona na Viču.

— **Tri fante obstrelil.** V sredo ponoči so šli Janez Ulčar, Jožef Zupan, Jože Luskovec iz Št. Jurija v Velesovo. Pred Sajevevo gostilno so zahtevali pijače, dasi je bila gostilna že zaprta. Fante so videli v gostilni luč in da igrajo neki ljudje v gostilni karte, zato so grozili gostilničarju, da ga bodo naznanili, ako jim ne dá pijače. Gostilničar je skočil s puško iz gostilne, fante so pa pobegnili. Gostilničar je streljal in vse tri fante obstrelil v noge.

— **Strašen zločin.** Iz Sarajeva poročajo: V neki vasi blizu Rogatice so tam prebivajoči grškovožni kmetje umorili in oropali nekega Turka. Da bi zakrili zločin, so razsekali svojo žrtev na drobne kosce in skrili meso v vrečo. Turek je znan tudi v Sarajevu kot trgovcev z živino.

— **Zahvala.** Tem potom se še enkrat najsrčneje zahvaljujem vsem blagim dobrotnikom, ki so pomagali nam pogorelcem s svojimi darovi, kakor z denarjem, obleko in živili. Zahvaljujem se tudi slavnemu pomožnemu odboru, posebno gg. čast. župniku Lavričarju, županu Jalenu in nadučitelju Zupančiču za njihov trud in požrtvovalnost. Bog naj stotero povrne! — Rateče na Gorenjskem, na Svečnico 1907. — Jožef Benet, po domače Jank.

Ljubljanske novice.

lj **Premeščenje brigadnega poveljništva iz Ljubljane v Gorico** je gotova stvar in se poveljstvo že meseca aprila premesti iz Ljubljane v Gorico. Vojške pisarne v Ljubljani so v ta namen že odpovedale stanovanje za mačev termin.

lj **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Jutri, v soboto (nepar) se vprizori prvič na slovenskem odru Rosenowova komedija »Maček Spaček«, koje dejanje se vrši v gorenjih saksonske rudnih gorah in ki pomenja duhovito satiro na nižjo politično upravo. Igra je polna pristne, osobito situacijske komike in je do-

segla doslej povsodi, pred vsem na Dunaju, kjer so jo dali kot literaren večer, najboljši uspeh. Nastopi skoro vse dramske osebe.

lj **Zlata poroka.** V ponedeljek, 11. t. m. bosta praznovala svojo zlato poroko v tukajšnji cerkvi sv. Petra zakonska Matevž Slana iz Dvora pri Polhovem gradu in njegova soproga Elizabeta Rihar iz spoštovane rodbine Riharjeve iz Polhovega gradca. Zakonska imata pet živih otrok, izmed katerih se je ena hči posvetila karmeličanskemu redu na Selu. Bog ju ohrani še do bisernice!

lj **Umrl** je v 44. letu starosti g. France Srakar, kamošek pri Tomanu. Zapušča sedem otrok. Bil je mož poštenjak, kateremu bodi blag spomin!

lj **Društvo pazniškega osovja c. kr. tobačne glavne tovarne v Ljubljani** se je vsled sklepa občnega zbora razšlo, kar se javno razglaša.

lj **Za »maškare«** so se napravili včeraj popoldne v Šiški neki Očepek, Vrhovec in Rozman ter šli v gostilno pri »Korelnu«. Ker so pa bili pijani, jim gostilničar ni hotel dati zahtevanega žganja, zato so se spravili na njega in ga pretepli. Prvega je orožništvo v Šiški aretvalo, zadnja dva pa, ker sta jo popihala v Ljubljano, ljubljanska policija.

lj **Konj v Ljubljani.** Danes jutraj je prišel posestnikov sin Jožef Vidmar iz Slapa z vpreženimi sanmi v Ljubljano, kjer je imel opraviti pri pekovskemu mojstru g. Schreyu. Med tem, ko je bil Vidmar v pekarni, se je konj splašil in zdiral po Gradišču proti Kongresnemu trgu. Pred uršulinsko cerkvijo je konj zadel s sanmi sani g. Vrhovca iz Šiške in jih močno poškodoval. Nato je plašni konj dirjal naprej čez Kongresni trg mimo kazine, kjer se je odrgal od sani in dirjal naprej na mali park med hišo g. Krečija in Gerberja. Tu je predril železno ograjo in padel v Ljubljano. Konja, ki se je na nogah in vampu močno poškodoval in ki je vreden 300 K, so potegnili iz Ljubljane pri frančiškanskem mostu in ga oddali v živinozdravnišnico.

lj **Česka domača plesna veselica** bo jutri dne 9. t. m. v gostilni g. J. Vetrta v Florijanskih ulicah št. 6. Vstopnina za osebo 20 kr. Začetek ob 8. uri zvečer.

lj **Zlato uro ukradel** je te dni nek neznanec iz stanovanja g. Helene Zabavnikove na Marije Terezije cesti št. 10. Ura ima dvojni krov, je vredna 64 K in ima monogram M. Z.

lj **Škodoželjni tat.** Včeraj se je vtihotal v podstrežje Boštjančičeve hiše v Kolodvorskih ulicah nek neznan tat, tam pokradel za 124 K ženske obleke, kar je pa ni mogel odnesti, io je ožgal in s tem napravil do 50 K škode.

lj **Umrl** so: Marija Mader, ranocelnika vdova, 75 let; Josip Potokar, tesar, 56 let.

lj **Podporno društvo trgovskih in poljedelskih uslužbencev** se tem potom najtopleje zahvaljuje vsem, ki so ob društveni predpustni veselici dne 2. t. m. sodelovali. Zahvaljuje se gg. trgovcem, ki so naklonili društvu lepe dobrote, zahvaljuje gostilničarju pri Cenkarju za točno postrežbo, članom in vsem prijateljem, ki so se udeležili naše veselice. Pristrčna hvala vsem! — Odbor.

Koroške novice.

k »Mir« se je preselil iz Celovca v tiskarno g. D. Hribarja v Ljubljano.

k **Sodne razmere.** Višje deželno sodišče v Gradcu se je doslej vedno obotavljalo imenovati za Koroško in Štajersko različne praktikante, avskultante in sodne pristave. Čuje se iz verodostojnega vira, da edini vzrok tega zavlačevanja, pri katerem ubogi praktikanti in avskultanti leta in leta bolj od zraka kot od zaslužka žive, je bil državni zbor, namreč strah jih je pred slovenskimi poslanci, ker hočejo bržkone kolikor mogoče Slovincem kri-vice delati. Zdej pa bo nakrat šlo, ko ni državnega zbora. Vederemo!

k **Umrla** je dne 6. t. m. v Vetrinjah c. kr. poštarica Ivana Zamonik, stara 50 let.

k **Občni zbor slovenskega delavskega društva** se bode vršil v Celovcu dne 24. februarja, zvečer ob 8. uri v rokodelskem domu.

k **Vsled eksplozije** acetilne naprave v Št. Vidu poškodovani učence Franc Melcher je umrl v bolnišnici usmiljenih bratov dne 4. februarja.

k **Prestavljen** je asistent državne železnice v Trbižu Aleksander Kovač kot obratni uradnik v Pontabelj, v Trbiž pa pride asistent Josip Schauta iz Walda.

k **Nesreča.** V predoru železnice skozi Ture pri Malnici je bila dne 5. t. m. eksplozija, vsled česar sta bila dva hrvaška delavca takoj usmrčena, nekemu delavcu je pa oko pokončalo.

k **Koroška duhovščina.** Koroška dežela ima 501 duhovnika, od katerih je pa samo 245 Korošcev. Kar se tiče Koroške, daje največ duhovnikov Rožna dolina, za to pa pride Podjunska dolina. Izmed 501 duhovnikov je 375 svetnih in 126 redovnikov. Koncem leta 1906 je bilo na Koroškem 74 župnij, 3 ekspoziture, 118 kaplanij in 17 beneficijantnih mest.

Štajerske novice.

š **Volitve v okrajni zastop bežiški** se v kratkem vrše. Slovincem je zasigurana sijajna zmaga.

š **Aretirani pisar.** V Mariboru so v nekem hotelu prijeli pisarja Franca Krainza.

š **Lesno trgovno v Brežicah,** na travniku združenih pivovaren Zalec-Laški trg je otvoril gospod Mihael Balon, veleposestnik v Brežicah. Svoji k svojim!

š **Mrtvec otrok v cerkvi.** — Čuden slučaj. Detomorilko, ki je svojega umorjenega otroka odložila v mariborski stolni cerkvi, pridno iščejo. Prijeli so dekle Marijo Janko, o kateri se je čulo, da je bolna pod sumljivimi okoli-

ščinami. Dokazali so, da je pred par dnevi povila. Jonke se je nato zaprla v sobo in si z britvijo zadala dve rani na vratu. Policija je mislila, da ima že mater v stolni cerkvi odloženega otroka, a dokazalo se je, da Jonke dotičnega dne sploh ni zapustila svojega stanovanja. Policija je nato preiskala hišo, v kateri je Jonke stanovala, in je dobila pod streho truplo mrtvega otroka. Policija je tako dobila v roke neko detomorilko po posebno čudnem slučaju. Jonke, dasi se je z britvijo težko ranila, bo ozdravela.

š **Nadepolni dečko.** V Mariboru je 16 let stari Leon Deutsch vzel svojim starišem 231 K in izginil, da nihče ne ve kam.

š **Pes rešilec.** Načelnik slovenjegraškega »Turnvereina« H. Hohn je prišel te dni šele jutraj domov. Z gorečo smodko se je vlegel v posteljo, da bi se bral. Spanec ga je premagal in je zaspal. Nakrat se je vzbudil vsled silnega lajanja svojega psa. Videl je, da gori njegova postelja in da je vsa soba v dimu. Imel je še toliko moči, da je odprl okno. Pes mu je rešil življenje.

Iz slovanskega sveta.

sl **Demonstracije v Zagrebu.** Dne 6. februarja zvečer so povzročili Starčevičanci velikanske cestne demonstracije. Vzrok je bila izvolitev poslanca dr. Il'e Abjaniča, ki se je priklopil Starčevičevi stranki. Več tisoč Starčevičancev ga je čakalo na postaji in ko se je v vlakom pripeljal, so zazveneli divji živiocklici in istočasno psovke, ki so bile namenjene Avstriji in Ogrski. Ko se je dr. Abjanič odpeljal v hotel, so odšli Starčevičanci pred domovanje svojega vodje dr. Franka in mu izražali svoje simpatije. Nato so odkorakali po mestu in v Illici je prišlo do spopada med njimi, policijo in koalicijo. Mnogoštevilni policiji na konjih se je posrečilo, demonstrante razgnati. Tudi demonstracije pred srbsko šolo je redarstvo preprečilo. Ob devetih zvečer je bil v mestu zopet mir.

sl **Srbsko narodno gledališče** je priredilo v zadnjem času tekomo šestih tednov 32 predstav v Vršču. Čisti dobiček teh vprizoritev znaša 4.382.10 K. Zdej se nahaja v Beli cerkvi.

sl **Preiskava v šoli.** Peterburška tehnična šola provzroča ruski policiji veliko stitnosti. Vedno se vrše v njej preiskave, a vedno brez uspeha. Nedavno je preiskavalo po noči celo polsopje do 300 policajev. Ko so prišli v drugo nadstropje, niso mogli prižgati električnih luči, ker so bile vse pokvarjene. Pozvani monterji so šli na delo z vso pozornostjo, a dogodilo se ni ničesar. Ko so bile luči popravljene, so preiskali policaji vse sobe. Našli niso pa ničesar, kar bi vzbujalo večji sum. Zjutraj se je vršilo predavanje nemoteno dalje.

sl **Galicjski delavci na Dansko.** Danska vlada se je obrnila na deželnega maršala v Galiciji, grofa Badenija, s prošnjo, da bi galicjski biro za posredovanje dela oskrbel za Dansko 8000 polskih delavcev.

sl **Ruski birokratizem.** V Moskvi je pred kratkim obhajal ruski birokratizem slavno zmago. V policijski biro je prišla neka znana operna pevkinja, ki je hotela iz Rusije za delj časa odpotovati ter je predložila svoj potni list k reviziji. Policijski uradnik je sprejel umetnico zelo prijazno ter ji rekel: »Morate svojo prošnjo izročiti pismeno.« — »Pismeno?« vprašala je umetnica. »Mora v resnici se tako zgoditi?« — »To je neobhodno potrebno, gospodična. Ako nečete potratiti veliko časa, morete prošnjo napisati tukaj.« Po teh besedah je uradnik dal pevkinji papir, pero in črnilo. »Pišite, kar Vam bom narekoval.« Umetnica je prošnjo spisala, dala jo v kuvert in vprašala: »Kaj pa naj zdaj storim?« — »Nič, izročite prošnjo!« — »Komu?« — »Meni.« — In uradnik je pomolil roko in slovesno vzel prošnjo iz rok začudene umetnice. Potem je nataknil na nos ščipalnik in z uradnim obrazom prečital prošnjo, katero je bil poprej narekoval. Prečitavši prošnjo, označil jo je z uradno številko in položil k drugim listinam z besedami: »Prošnjo sem prečital in moram Vam naznaniti, da Vam dovoljenja za potovanja v tujino ne morem dati.«

Telefonska in brzolavna poročila.

DRŽAVNOZBORSKE VOLITVE NA SPODNJEM ŠTAJERSKEM.

Maribor, 8. februarja. Po včerajšnjem zaupnem shodu je bila odborova seja »Slovenske kmečke zveze«, v kateri se je sklenilo: Odbor sklene, da »Slovenska kmečka zveza« postavi za prihodnje državnozborne volitve lastne kandidate ter se pri tem ozira tudi na dosedaj v slogi in miru na narodnem in gospodarskem polju delujoče osebe.

ARISTOKRATJE, KANDIDATJE ČEŠKIH AGRARCEV.

Praga, 8. febr. »Nova Politika« javlja, da bodo pri prihodnjih državnozbornih volitvah češki agrarci kandidirali v državni zbor: kneza Schwarzenberga, grofa Sylva Tarouca, barona Parisha in grofa Deyma.

BOLEZEN DR. LUEGERJA.

Dunaj, 8. febr. Včeraj popoldne je bil dr. Lueger na lastno prošnjo previden s svetlim zakramentj za umirajoče. Po tem sv. opravilu je dr. Lueger eno uro dobro spal.

Dunaj, 8. febr. V bolezn dr. Luegerjevi, kateremu je ponoči postalo nekoliko boljše, danes dopoldne ni izpremembe, vendar je bolezen jako kritična.

ODLIKOVANJE.

Dunaj, 8. febr. Poslanca grofa Vetrta in dr. Luegerja je cesar odlikoval z velikim križem Franc Jožefovega reda.

DEMONSTRACIJE RUSINSKIH DIJAKOV. Lvov, 8. febr. Rusinski diaki so imeli včeraj zvečer shod, na katerem so protestirali

proti postopanju oblasti nasproti rusinskim dijakom. Po shodu so rusinski dijaki v malih grupah šli proti dež. sodišču. V bližini dež. sodišča so se združili ter so polzkušali prorediti do onega dela poslopja, kjer so zaprti aretirani rusinski dijaki. Policija je to preprečila. Demonstrantje so se podali v mesto ter peli rusinske pesmi. Policija je napravila na demonstrante silovit naskok. En policaj je padel s konja ter se težko ranil. Policija je končno demonstrante razpršila. Šest demonstrantov je aretiranih.

BARONICA SCHÖNBERGER.

Trst, 8. febr. Baronica Schönberger se je v Trstu nastanila v Hotel de la Ville, ob 5. uri 30 minut pa se je odpeljala v Milan. Dočim se baronica peče v prvem razredu, jo spremljata dva detektiva v tretjem.

LLOYDOVO DELAVSTVO NEZADOVOLJNO.

Trst, 8. febr. Tajnik strokovnih društev je pooblaščen dalje pogajati se z Lloydovim ravnateljstvom, ker Lloydovo delavstvo smatra včeraj objavljene koncesije za nezadostne.

STRAŠNA NESREČA.

Trst, 8. febr. Tu je ponoči povozila neka lokomotiva na tovarni postaji Južne železnice železniškega paznika Franca Reharja, doma iz Rojana. Rehar je kmalu izdihnil, Paznik zapuščena ženo in štiri otroke.

STAVKA V KLAVNICI.

Budimpešta, 8. febr. V tukajšnji klavnicji stavka 300 uslužbencev, ker gospodarji niso držali svojih obljub. Vrše se pogajanja in le upati, da bo stavka še danes končana.

LENGYEL ZAHTEVA, DA SE GA IZROČI.
Budimpešta, 8. febr. V današnji seji imunitetnega odseka je poslanec Lengyel zahteval, naj se ga izroči sodišču, ker hoče Polonyju pred sodiščem dokazati svoje očitanje. Protestiral je proti temu, da je bila baronica Schönberger prej zaslišana, nego on kot obtoženec.

VATIKAN PROTI BRIANDOVI NAREDBI.
Rim, 8. febr. »Osservatore Romano« izjavlja, da je najnovejša naredba Briandova, ki določa pogoje, pod katerimi naj župani sklenejo glede uporabe cerkvá za župniški pogodbje, (glej naš tozadavni današnji članek) nevsprejemljiva. V francoski zbornici je ta vest povzročila veliko vznemirjenje.

MIR MED RUSIJO IN JAPONSKO.

Tokio, 8. febr. Da Japonska pospeši redne mirne razmere v Mandžuriji in da se omogočijo zopetne prijateljske razmere z Rusijo, je Japonska svoje čete do konca leta 1906 že odtegnila iz Mandžurije in sedaj reducira tudi svoje čete, ki stražijo železnice.

VOLITVE V RUSKO DUMO.

Peterburg, 8. ebr. Doslej je 2 o volitvah volivnih mož II. vrste znanih 2.326 izidov, od teh je 559 monarhistov, 414 zmernih, 870 pristašev levice, 117 nacionalcev, 330 brez stranke, 146, o katerih ni znano kateri stranki pripadajo. Kmetov je med njimi 1.075, od teh pa 40 odstotkov monarhistov in 30 odstotkov pristašev levice.

ROOSEVELT DEMENTIRA.

New York, 8. febr. Roosevelt dementira poročila časopisov o svojem govoru na sestanku kalifornijskih članov kongresa in pravi, da ni nikdar dejal, da je Japonska radi kalifornijskega šolskega vprašanja Ameriki dala ultimatum ali da bi bila vsled tega kaka vojna nevarnost.

Mraz v Ameriki. V New Yorku je vsled velikega snega ustavljen ves promet. Predvčerajšnjim jutraj je bil sneg pol metra visok. Ambulance in bolnišnice so bile polne zmrznjenih in ranjenih.

VABILO

XVI. redni občni zbor

„Posojilnice v Žužemberku, registrovane zadruge z neomejeno zavezo“, ki se bode vršil

v nedeljo, dne 17. svečana 1907, ob 4. uri popoldne v posojil. pisarni v Žužemberku št. 26.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Predložitev in potrjenje letnega računa za upravno leto 1906.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

FRANC JOZEFOVA grenka voda.

Globoko užaljeni javljamo, da je neizpros a smrt usrabila nam ljubljeneega soproga, predragega očeta, sina brata in strica, gospoda

Franceta Srakarja

po kratki mučni bolezni, prevedenega s svetimi zakramenti za umirajoče, v 44. letu starosti.

Pogreb nepozabnega rajnika bode v soboto, dne 9. t. m., ob 1/4 na 4. uro popoldne.

Vsem prijateljem in zna cem priporočamo blagega rajnika v blag spomim in molitev.

Sv. maše zadošnice se bodo brale v raznih cerkvah Zapustil je soprogo in 7 nepreskrbljenih otrok.

V Ljubljani, 7. febr. 1907.

Marija Srakar, soproga. — Ivanka, Franc, Pavla, Marija, Josip, Leopolda, Karol, otroci. — Ana Srakar, mati — Mihael, Marija, Ana, Josipina, brat in sestre. Ivan in Frančiška Glinšek, tast in tašča.

Zahvala.

Povodom prebridke izgube našega nepozabnega soproga, oziroma očeta

Tomaža Kržišnika

izrekamo vsem, ki so nas tolažili, kakor tudi onim, ki so predragega rajnega spremili k večnemu počitku našo iskreno zahvalo. Osobito in posebej se pa zahvaljujemo gospodu Kornu in tovarišem za izraze sožalja in časteče spremstvo.

KRESNICE p. Litiji, 7 feb. 1907.

254 **žalujoči ostali.**

Schichtovo milo

Pristno le z imenom „SCHICHT“.

Prihrani denar, čas in delo.

ne škoduje perilu

Prihrani trud in celo, koristi tuda tudi zdravju.

Glej, fara gleda cela 2442 1 d
Na oblacila bela,
Brez lukenj, ne akrpana,
Le Anka naša jih ma.
Ker milo je od Schichta vzela,
Ji vsaka nit ostane cela.

Javna zahvala.

Dolenjsko gasilno društvo pri Cerknici je pridilo dne 3. svečana veselice v prostorih gospe Margarete Tratnik — prvo v Dolenji vasi. Vsem udeležnikom se lepo zahvaljujemo za obisk te veselice in za darila, kar je vse pripomoglo, da je bil tako lep uspeh in se priporočamo še za nadaljno podporo.

Iskreno se tudi zahvaljujemo cerkniškemu gasilnemu društvu, posebno gosp. načelniku Matiju Obrezi.

Dolenja vas pri Cerknici,
dne 6. februarja 1907.

217 1 1 **ODBOR.**

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po niski ceni

Borzna poročila.

„Kreditna banka“ v Ljubljani.

Uradni kurzi dunajske borze 8 februarja 1907

	Denar	Blago
majeva renta	99 15	99 35
srebrna renta	100 70	100 40
avstrijska kronska renta	99 15	99 35
slata renta	17 0	17 60
ogrnka kronaka	97 85	96 10
slata	114 35	114 5
posojilo dežele Kranjske	99 10	100 10
posojila mesta Splje	133	3 85
Zader	89 90	10 85
bosn.-herc. žel. pos. 100	99 75	99 75
Češka dež banka k. o.	99 10	10 5
zast. pisma gal. d. hip. b.	1 03	99 60
pošt. kom. k. o. 10%	106	101 25
zast. pisma Innerst. hr.	100	101
ogr. cen. dež. hr.	100	101 25
hip. banke	100	101
obl. ogr. lokalnih žel. d. dr.	100	101
obl. Češke ind. banke	100 25	101 25
prior. Trst-Poreč lok	39 90	
prior. dol. žel.	9 50	
juž. žel. kup. 1/2%	315	17
avstr. pos. za žel. p. o.	10 65	11 65
Srečke		
srečke od 1860/1864	215 10	214 10
frank.	266 60	268 0
sem kreditne I. emisije	52 10	154 1
I.	73 75	23 25
ogr. hip. banke	24 75	24 75
srbske 4 fra. 10%	80 50	260 0
turške	10	19
švicarske	68 55	104 15
švicarske	2 75	14 5
kreditne	46	16
nomoske	80	0
krakovske	92	8
jubiljanske	5	3
avstr. rud. kris.	47	49
Ogr.	8	10
švicarske	56	10
švicarske	83	90
Dunajske kom.	497	107
Devizne		
uzne železnice	65 25	166 25
državne železnice	85 10	161
avstr. ogrske bančne delnice	7 8	6
avstr. kreditne banke	87 25	68 5
Ogrske	45	83 5
živnostenske	2 4 5	5 75
Premogokop v Mostu (Brux)	67	61
Alpinske montan	621 50	622 50
Praške žel. ind. družbe	265 5	265 5
Rima-Murányi	569 70	70 75
Trbovijske premog. družbe	28	283
avstr. orošne tovr. družbe	62	5 6
Češke sladkorne družbe	48	50
Valute		
C. kr. cekin	6	40
10 frank.	9 9	19 11
10 marke	24 48	6 6
severajnske	14	108
marke	11 52 5	11 7 5
škotski bankovci	9 50	9 6
švicarski	2 3	2 3 67
D. laril	4	

Restavracija pri „Črnem orlu“

Slavnemu p. n. občinstvu si usojam najvljudneje naznaniti, da sem prevzela

restavracijo pri Črnem orlu

katero bom skušala voditi v vsestransko zadovoljnost cenjenih p. n. gostov.

Priporočam se v obilni obisk velespoštovanjem

255 2-1 **Mici Berlič.**

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 06 2 m, srednji zračni tlak 7 6 0 mm

dan	Čas opaževanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebes	Padavina v 24 urah v mm
9.	zveč	737 6	16	brez vetra	obl	
8.	7. zjutr.	73 6	16	sl. svzh.		0 0
8.	2. pop.	38 6	24	sr. jvzh.		

Srednja včerajsnja temp. — 0 30, norm — 1 00

domaća veselica s plesom

se vrši v soboto in pusti turek cell dnm.

Gostilna pri Cerknici, Gradisce

Svira godba iz najboljših krogov sveta!

Vstopnina prosta.

Priporočila se za obilen obisk

F. Slatnar, gostilničar.

211 3-2

„Andropogon“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zg. Poljskava.)

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoče sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi izkušena in zaslovljena neškodljiva tekočina ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brad, n imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svoje nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. — Cena steklenice 3 krone. — Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gosp. VASO PETRIČIČU.

V zalogi imajo tudi gg.: U. pl. Trnk. c. zy in Anton Kanc v Ljubljani, M. Rant in Ant. Adamič v Kranju in lekarna „pri angelju“ v Novem mestu. 8 3 52-36

Podružnica v Spiljetu.

Delniška glavnic:

1 : K 2.000.000. : 1

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

priporoča k žrebanju dne 15. februarja 1907:

Promesse na 30% zem. kreditne srečke po K 5-50; glavni dobitok

K 90.000

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje od dne vloge do dne vzdiga po 4 1/2 %.

Rentni davek plača banka sama.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond:

1 : K 200.000. : 1

Podružnica kranjska avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih.

Podružnica razpošila je dni vsem zdravnikom in duhovnikom ljubljanskim, dalje mestnim oskrbnikom za ubože in članom »Vincencijeve družbe« in »društva gospa krščanske bezni« naslednji dopis:

Vaše blagorodje!

Kranjska podružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih» prične danes svoj dan v Ljubljani z

domovno odvracanjem jetike

ki je v ta namen otvorila oskrbovalnico za jetične, ki je za sedaj nastanjena v rešini gostaji v »Mestnem domu«.

Svoje uspehe dosega domovno odvracanje z neprestanim nadziranjem jetičnih rodin. Funkcionarji oskrbovalnice — zdravnik in streljnice — obiskujejo rodbine redno na njih domu. Bolnika kolikor moč izolirajo, sodružnike in druge sostanovce podučujejo o varnostnih napravah, razkužujejo obleko in perilo, od časa do časa tudi stanovanje, kretno bolnika in oslabele rodbinske člane, osobito otroke in jim v ta namen brezplačno nakužujejo mleka, kruha in drugih redil, če treba preskrbijo jetičniku lastno posteljo itd.

Po izkušnjah, pridobljenih v inozemstvu in pa po »avstrijskem pomožnem društvu za bolne na pljučih« na Dunaju, smatrati je to domovno odvracanje kot najuspešnejši način boja proti jetiki, in sicer iz naslednjih razlogov:

1. ker se zatira jetika tamkaj, kjer ima svoje glavne vire in kjer vedno z nova zamajamo svojo moč — v preobledenih, temotnih in zaduhlih stanovanjih ubožnega ljudstva, pred vsem delavstva, in

2. ker je v pravem pomenu besede profilaktično. Svojo skrb ne obrača v toliko na bolnike, kakor na one, ki jim preti obolenje, in sicer v prvi vrsti na otroke in druge sostanovce jetičnikov. Le na ta način nam je mogoče izdatno omejit jetiko.

Tekom dveletnega delovanja dunajske oskrbovalnice za jetične se je posrečilo, preprečiti v oskrbovanih rodbinah vsakotako hitno infekcijo z jetiko, osobito tudi vsako obolenje otrok. To je gotovo pomemben uspeh, če pomislimo, da se gre večinoma za rodbine, katerih roditelji so jetični in v katerih je tedaj obilo prilike za okuževanje.

Da postane domovno odvracanje še uspešnejše in da se podpore porabijo v pravi namen, stopila je podružnica v zvezo z drugimi društvi, ki podpirajo bolnike, tako z »Vincencijevo družbo« in z »društvom gospa krščanske ljubezni«. Dalje namerava sporazumno delovati z mestno ubožno upravo in bolniškimi blagajnami. Že v spomladi pa prične podružnica graditi svoje lastno otroško zavetišče, na svetu, ki ga je v ta namen ravno kar kupila. V mnogih slučajih bo namreč treba skrbeti za otroke izdatneje, kakor je to mogoče sredi rodbine, na primer pod okriljem jetične matere! Taka otroška zavetišča so v boju proti tuberkulozi največje važnosti; v njih se reši življenje za življenjem in ugrabi jetiki iz rok.

Poudarjati je, da se podružnica pri domovnem odvracanju principijelno ne bavi z zdravljenjem jetičnikov. Pač pa bodo njeni funkcionarji gledali na to, da bolnik redno obiskuje svojega zdravnika in da natančno izpolnjuje njegove odredbe. V posebno neugodnih slučajih pospeševali bodo zdravljenje s tem, da tudi bolniku nakazujejo redila. Če se iz varnostnih ozirov pokaže ta potreba, skušali bodo oddati bolnika v bolnico, da tako pospešujejo njegovo zdravje in varujejo ostalo rodbino. Tako namerava podružnica roko v roki z zdravniki odvracati jetiko!

Obračamo se danes do Vašega blagorodja s prošnjo, da nam blagovolite naznanjati vse one rodbine, pri katerih smatrate pomoč v obliki domovnega odvracanja kot potrebno. Ž ozirom na dosedaj še pomanjkljiva sredstva, razvila bo podružnica v pričetku domovno odvracanje v polnem gori navedenem obsegu le v najbolj potrebnih slučajih. Pri vseh naznanjenih in rodbinah pa misli ukreniti, kar je najbolj potrebno in kar se ravno da storiti. Koliko č v varnostnem oziru že s tem doseženo, da vse jetične rodbine podučujemo o varnostnih napravah in da jim redno razkužujemo obleko, perilo in stanovanje! In to se bo delo napraviti v vsakem slučaju.

Naznanjene rodbine obišče najprvo streljnice, ki na podlagi priložene vprašalne pole preišče vse razmere. Kako važen higijeno stanovanj in splošno ljudsko blagostanje zadevajoč material se bo na ta način pridobil! Na podlagi teh podatkov odloči odbor podružnice, kako je rodbini priskočiti na pomoč. Nato se vsi člani rodbine povabijo v oskrbovalnico, kjer jih podružnični zdravnik preišče, tehta, in kjer obolelim in oslabeлим članom nakaže redila. Rodbine nato redno obiskujejo streljnice, od časa do časa tudi zdravnik, ki jih vedno znova podučujejo in nadzirajo, č-li pač vpoštevajo nasvete, pravilno uporabljajo redila itd. Na podlagi teh preiskav se jim dalje nakaže vse potrebno.

Za gotovo se nadejamo, da bo to delovanje rodilo obilo uspeha. Prosimo torej Vaše blagorodje, da blagovolite naše prizadevanje podpirati s tem, da nam naznanite vse slučaje, v katerih se vam označena intervencija zdi potrebna.

V to zadošča dopisnica z naslovom rodbine, vposlana na »oskrbovalnico za jetične«.

Nadejaje se, da boste radovoljno podpirali započeto socialno akcijo, bilježi z odličnim spoštovanjem

»Podružnica kranjska avstr. pomožnega društva za bolne na pljučih.«

Chorinsky s. r.

Naj pripomnimo, da obsegajo v dopisu omenjene vprašalne pole važne podatke o rodbinskih in pridobinskih razmerah jetičnikov, osobito pa o njihovih stanovanjih in da se bode z njimi dobila važna statistična tvarina za odvracanje ljudskih boleznij.

Z domovnim odvracanjem popriela se je kranjska podružnica sredstva, ki je po dosedanjih izkušnjah in vspehih edino pripravno, odvracati in zajeziti jetiko kot ljudsko kugo. Naj bi delovanje podružnice, ki bo že v do glednem času rodilo obilo sadu, našlo primerne podpore!

Slovensko gledališče.

»Kupčija je kupčija«, igraček modernega sujeta, samoobsebi ni kaka velika posebnost oživljajoče sile. Brez vloge Izidorja Lechata bi bilo delo mrtvo, ker bi ga umorilo število dolgih in brezpomembnih dijalogo. Toda Lechat ji dá življenje in vloga v rokah takega mojstra, kot je g. Borštnik, stori dejanje zanimivo. Z veseljem smo ga gledali včeraj v drugo in občudovali spretnost v stopnjevanju. Vrhunec umetnosti doseže šele v III. dejanju, a tukaj na način, ki jasno dokazuje njegovo samostojno ustvarjajočo silo. Burno odobravanje in velik lovorov vences sta znaka priznanja za užitek, ki ga nam je nudil v svojih dveh nastopih.

Poleg njega je bila ga. Taborska, ki ima za uspeh igre premmogo zaslug. Izborna v vsakem oziru vredna je odličnega priznanja posebno zato, ker govori slovenščino naravnost krasno.

Tudi ostalo osebje skupno je vseskoz storilo svojo dolžnost, zato izrecno omenjamo le še g. Danila, ki za svoj nastop res zasluži to. Gledališče je bilo precej polno, in — konstatiramo z veseljem — neumni smeh se je topot polegel. Režija je bila precizna in hvalevredna.

Na pozitivno delo za narod!

(Dopis z Goriškega.)

Nevarnost germanizacije in poitalijančevanja je začela groziti lepi naši, solčni Goriški. Ne bomo tu razpravljali, na kak način se širi nemštvo po goriških srednjih solah, ne bomo kritikovali za danes postopanja železniške uprave, ki sistematično dela za germanizacijo. Za danes nekaj drugih važnih faktov.

V Trstu se je ustanovila denarno zelo krepka laška družba, ki razpolaga z več milijoni. Ta družba bo z električno žico preprežala celo našo deželo ter jo raznarodila. Ob Vipavi, Soči in drugod misli napraviti velike električne naprave. Kakor so listi poročali ravno te dni, bo napravila v Trzinu veliko in obsežno ladjedelnico, razne mline, žago itd. — V ta namen je pokupila deloma sama, deloma pa po raznih prekupcih skoraj vse važnejše mline in žage ob Vipavi, Hublju, ob novi železnici, v Soški dolini, sploh vse boljše vodne sile. Pokupljeni so mlini in žage pri Kanalu, na Žagi, pri Sv. Luciji itd.; prevrtati mislijo Polovnik in napraviti nasproti Trnovega velikanske elektrarne, ki bodo proizvajale toliko elektrike, da bodo ž nio zalagali tudi železnico, trge in mesta.

Gotovo je, da proti tem podjetjem in napravam kot takim ne moremo imeti ničesar. A nekaj drugega je, kar moramo pred vsem imeti pred očmi. Če se te namere in načrti vresničijo, bodo po naših krajih začele rasti tovarne druga za drugo. V deželo bo dohajalo vedno več tujega življa, uradnikov in delavcev, naše ljudstvo pa bo prišlo v popolno odvisnost od laškega in nemškega kapitala. — Tujci bodo zahtevali zase takoj nemških ali laških sol in vlada jim jih bo gotovo srčno rada dovolila. Če bi pa vlada tega ne storila, česar pa ne moremo pričakovati, bo postavil šole nemški »Schulverein«, oziroma laška »Lega nazionale«.

Kaj bo sledilo temu? Le poglejmo gorenjske Jesenice, Tržič, Domžale, kjer se nenaški živeli in nemški vpliv vedno bolj širi. Dosedaj še nedotaknjeni kraji ob Soči in novi železnici bi postali torišče germanizacije in poitalijančevanja. S hitrimi koraki bi se nam bližal oni čas, ko bi se lahko reklo o nas Slovincih: »Požrl jih je tuj kapital.« — Kaj torej storiti?

Družba je sicer nakupila že mnogo sveta, a manjka ji še — koncesije! In to je treba preprečiti, drugače smo izgubljani! Prosimo vse slovenske zastopnike, brez razlike dežel, naj z vsemi silami delajo nato, da družba ne bo dobila koncesije! To bi bilo eno!

Druga dolžnost pa se tiče slovenskih denarnih zavodov. Naša dolžnost bodi, združiti slovenski kapital, dobiti koncesijo in napraviti to, kar namerava tutec! V našem združništvu leži velika naša moč! Rešila nas bo združna misel! Kdor pobija slovensko združništvo, ta je naš sovražnik, in kdor se ustavlja koncentraciji našega združništva, dela velik narodni greh! Praktična nujna potreba koncentracije našega kapitala se kaže v gori navedenem slučaju! Naj bi te vrstice našle gorkega odmeva med dobromislečimi Slovinci. Nemudoma torej na delo, na pozitivno delo za narod!

Književnost in umetnost.

»Dom in Svet«. Vsebina 2. številke: Brat Edvard. Zgodba iz sanj. Spisal Ivan Cankar. (Konec.) — Ko se srečavajo oči . . . Zložil Zvonimir. — Pod svobodnim solncem. Povest davnih dedov. Spisal Fr. S. Finžgar. Druga knjiga. (Dalje.) — In zdaj —? Zložil Anton Medved. — Maloruske narodne pesmi in kolomejke. Studija. Spisal Bajda Kazak. — Kamjenec in Hotin. Potopisna črtica. Spisal L. Lenart. — Jaz. Zložil Ant. Medved. — Kletvenikom. Zložil Ant. Medved. — Zaklad. Narodni igrokaz v štirih dejanjih. Spisal Ksaverij Andrejev. (Dalje.) — Po smrti. Zložil Anton Medved. — Tepeznika. Božična slika. Spisal Ivan Lah. (Konec.) — Življenja pot. Zložil Anton Medved. — Pesem mladosti. Zložil Zvonimir. — Ti sinček moj . . . Zložil Jož. Vandot. — Takrat so cvetele akacije . . . Črtica. Spisala Lea Fatur. — Književnost. — To in ono. — Šah. Prireja A. Uršič. — Slike: Zadnji kočček kruha. A. I. Korušin. — Kronanje kralja Vladislava. C. Medovič. — Velikonočni pozdrav iz Kamjenca Podoljskega. — Hiša na ruskem Podolju. Fot. L. Lenart. — Zima. — Mlin iz ljubljanske okolice. Fot. A. Poklukar. — Na razvalinah turškega gradu v Hotimu. (Besarabija.) Fot. L. Lenart. — Stara ruska cerkva na ruskem Podolju. Fot. L. Lenart. — † Dr. pl. Stablevski in Andrej Zamejic. — Aristid Briand. — Jurij Clemenceau. — Kardinal Richard. — »Dom in Svet« izhaja prvega dne vsakega meseca. — Urednika: dr. Mihel Opeka za leposlovje, dr. Evg. Lampe za znanstvo in ilustracije. — Založnik in lastnik: Marijanišče. — Tiska: Katoliška tiskarna v Ljubljani. — Naročnina: 9 K, za dijake 7 K, za Ameriko 2.5 dolarija, za Italijo 12 lir, za Nemčijo 10 M. — Sprejema lastništvo in upravištvo v Marijanišču.

»Sveta vojska«. Protialkoholna knjižica št. 2. knjižica za ljudstvo. Založilo društvo »Abstinent« v Ljubljani. Tiskala »Katoliška tiskarna«. II. natis 5000 do 15.000. Po kratki dvomesečni dobi leži pred nami drugi natis te zanimive brošure, ki nosi naslov »Sveta vojska. Bog jo hoče! Kdo si upa vanjo?« Skoro bi bilo odveč vsako priporočilo, kajti že to, da se je prvi natis v 5000 izvodih razpečel v dveh mesecih popolnoma in da je moralo založništvo napraviti drugi natis v 10.000 izvodih, to govori več, kot vsako drugo priporočilo, kot vsaka druga reklama. Pa vendar samo nekaj besedi. Društvo »Abstinent« v Ljubljani je ubralo gotovo najboljšo pot agitacije s tem, da se je odločilo izdajati popularno pisane brošure za ljudstvo. Le častitati pa je društvu, da je pridobilo za svoje delo tako odličnega pisatelja, kot je znani neznan avtor II. zvezka protialkoholne knjižice. Boljšega spisa o perečem alkoholnem vprašanju si ne moremo misliti. Ako primerjamo nemške tozadevne brošure, katerih se tudi naš tisoče razpeča med ljudstvo, s to brošuro, moramo odločno priznati, da »Sveta vojska« daleko nadkriljuje vse poizkuse, dati ljudstvu v obliki poljudnega vsestranskega spisa vpogled v grozodejno kraljestvo trinoga alkohola. V sled tega pa se ne čudimo, da je našel prvi natis te brošure tako široko pot med naše ljudstvo, kateremu v prvi vrsti je knjižica namenjena. To pa nam daje tudi upravičeno upanje, da bode tudi ta drugi natis prav tako z veseljem sprejet, kot je bil prvi. Zlasti priporočamo knjižico naši preč. duhovščini, da jo nakupuje po več sto izvodov skupaj in razdeli kot dar med svoje farane. Potom duhovščine, potom duševnih voditeljev našega ljudstva bo najlepša in najuspešnejša pot knjižici med narod. Tudi naša izobraževalna in druga društva naj si omislijo za svoje člane »Sveto vojsko«. Povsod tam, kjer se priredi kako predavanje, naj se razdeli to delo med slušatelje. Knjižica zasluži to v sled svoje izborne vsebine. Cena knjižici, ki se prodaja pri društvu »Abstinent« v Ljubljani in v »Katoliški Bukvarnica«, je sledeča: 1 izvod 40 h, 10 izvodov 3 K, 100 izvodov 20 kron. Cena nikakor ni pretirana. Nasprotno zelo nizka je, ako upoštevamo, da ima knjižica več slik in obsega 104 strani. Za nameček so pridejane nekatere pesmice-variante. Vse to govori, da: razpečajte, razdelite jo med ljudstvo!

Paroplovidba Gopčević.

Spiridon Gopčević, Dalmatincec, sin največjega avstrijskega lastnika ladij in veletržca v prvi polovici XIX. stoletja je izdal 36 strani obširno brošuro, v kateri se peča z razmerami avstrijske trgovinske mornarice. Iz knjižice se vidi, da jo je pisal avstrijski domoljub, izkušeni mož, ki ga boli brezbriznost naših obmorskih pokrajaj po avstrijskih državnikih. Mož je kozmopolit, ki zaničuje narodne boje, ker jih najbrže ne razume, a mornariške zadeve pa opisuje prav dobro.

Gopčević je izdal leta 1903 spomenico o ustanovitvi avstrijskega mornariškega društva. Društvo si je mislil tako, da bi lahko vanj pristopili člani vseh avstrijskih narodnosti. Za vsako narodnost naj bi izhajal poseben ilustriran list, kakor hitro ga zahteva 5000 najmanj po 2 krone plačujočih članov.

Za ta svoj načrt je pridobil 28. marca 1903 grofa Welsersheimba, ki je poročal o stvari Chlumeckemu, a Chlumeckemu ideja ni bila všeč.

Kljub temu se je pa le ustanovilo »Avstrijsko brodersko društvo«, a po Gopčevićevi sodbi je društvo mrtvorajeno dete, ker so ustanovitelji postopali otročje in nerodno.

Leta 1906 je obiskal Gopčević svoje kalifornijske sorodnike v San Francisku, ameriške milijonarje in jih nagovoril naj ustanove paroplovno društvo, ki bi uvedlo redno brzo vožnjo iz Trsta in Reke v razna obrežna mesta. Računal je na 10 odstotni dobiček, ako bi poverila avstrijska vlada nameravani družbi pošto. Pisal je trgovinskemu ministru dr. Fořtu dne 17. julija 1906, da se namerava ustanoviti nova parobrodna družba, ki bo hitrejša vozila, kakor vozijo »Lloydovi« parniki. Ministra je prosil, naj se sprejme v pogodbo z »Lloydom« točka, da se izplačuje le toliko časa podpora »Lloyd« dokler se ne ustanovi druga avstrijska družba, ki bi vozila hitrejša in točnejša, kakor vozijo »Lloydovi« parniki. Na to pismo pa Fořt Gopčeviću ni odgovoril ničesar. To je Gopčevića jako užalilo in v posebnih člankih je ostro grajal Lloydovo upravo, ki vozi s starimi škatljami. Kazal je tudi v teh člankih, da ima »Navigazione Generali Italiana 8.33 odstotkov; Severno nemški Lloyd 7.5 odstotkov, Hamburg Amerikana za celo 11 odstotkov dobička, Avstrijski Lloyd pa kljub državni podpori 1,191.145 kron izgube.

Gopčevićevi sorodniki v Kaliforniji so pa medtem pridobili za misel nove jadranske paroplovne družbe še druge ameriške milijonarje, ki so se obvezali, da dajo za ustanovitev družbe 50 milijonov dolarjev, ako se izkaže, da se bo naložena glavnicna obrestovalna vsaj s 6%. O nameravanim načrtu je obvestil poslanca Lecherja, naj sporoči državni zboru njegovo in namero ameriških milijonarjev. Zagrozil je pa v pismu tudi, da ako se država ne ozira na novo družbo, bo prisiljen po konkurenci Lloyd, da likvidira. Po »Lloydovi« likvidaciji pade naša država z 12. mesta glede na trgovinsko mornarico na 19. ali 20., če pa obljubi, da se bo ozirala na nameravano družbo, pa pride naša mornarica na 6. mesto. Ladje nameravane družbe bi namreč vozile pod ameriško zastavo, ako bi se avstrijska vlada ne ozirala na nameravano novo družbo »Paroplovidba Gopčević«. A proračunski odsek se ni oziral na Gopčevića. Tudi avstrijsko časopisje je ostalo hladno.

Nameravana z ameriškim denarjem ustanovljena družba »Paroplovidba Gopčević«, »Navigazione Gopčević«, »Navigation Gopčević« bi imela svoj sedež v Trstu (ali na Reki), ki leži bližje vzhodni Afriki, Aziji in Avstraliji kakor Genua, Marseille, Barcelona ali pa zahodna francoska, angleška, belgijska, nizozemska in nemška pristanišča, ker je vožnja krajša. Skozi Sueški prekop vozi že zdaj 4900 ladij z 19 milijonov ton, ker pa leži Trst bližje Sueškemu prekoku kakor katerikoli francosko, angleško ali pa nemško pristanišče, postane tudi lahko najvažnejše trgovinsko pristanišče Sredozemskega in Jadranskega morja za vse v Egipt, Vzhodno Afriko, Azijo in Avstralijo namenjeno blago in popotnike. A predpogoji so: pametni železniški tarifi, povečanje tržaškega pristanišča in pa take družbe, kakršna se namerava ustanoviti po rodbini Gopčević.

Gopčević upa, da se nameravana nova družba gotovo polasti vsega blagovnega in osebnega prometa v Egipt, na Levanto in pristanišča, ki so v zvezi s Sueškim prekopom. Glede na osebni promet bi se ozirala »Paroplovidba Gopčević«, da bi vozili parniki hitro, da bi imeli potniki vse ugodnosti in pa cenejše vozne cene.

Nova družba namerava graditi le nove, z vsem modernim razkošjem preskrbljene ladje, ki bi bile tako velike, da bi se ne čutilo gibanje na morskih valovih. Nova družba bi skrbela tudi zato, da bi nase privezala onih pol milijona avstrijskih izseljencev, ki zapuščajo vsako leto domovino.

Glede na promet blaga namerava uvesti Gopčević samoobsebi umevno hitre vožnje in pa nizke blagovne tarife. Norčuje se iz počasnosti, s katero vkrcavajo in izkrcavajo pri »Avstrijskem Lloyd« blago. Navaja za zgled parnik »Irene« »Severno nemškega Loyda«, ki je izkrcal in vkrcal v New Yorku v 42. urah 10,881 ton blaga, za kar rabijo parniki »Avstrijskega Loyda« v Kobe dvanajst dni. Pri urejenih razmerah upa na 6 do 10% čistega dobička kljub nižjim cenam in hitrejši vožnji kakor pri »Avstrijskem Lloyd«. Kapital, s katerim bi razpolagala nameravana »Paroplovidba Gopčević« je desetkrat višji kakor oni »Avstrijskega Loyda« in obeli največjih nemških paroplovnih družb.

»Paroplovidba Gopčević« bi vozila po svetovnih morjih po Gopčevićevih načrtih vsak dan. Pri dalmatinski službi bi se ozirala na že obstoječe domače družbe, katerih noče uničiti. V Benetke in nazaj v Trst bi vozil vsak dan brzoparnik. Rabil bi 3 ure. Na Jadranskem morju namerava uvesti tri proge. Brzoparnik bi vozil vsak teden v Carigrad. Rabil bi tri dni. »Lloyd« rabi malone še enkrat toliko. Nadalje se namerava uvesti turško-grška in pa prog v Črnem morju. Po prog Levante, za katero rabijo »Lloydovi« parniki 13 dni, bi rabil parniki nameravane družbe 8 dni. V Egipt bi se uvedla vožnja dvakrat na teden. Vožnja bi trajala 76 ur, »Lloyd« vozi 90¹/₂ do 161 ur. V Indijo bi vozila mesečno dva parnika 18 in pol dne. »Lloyd« rabi 41 dni. Tudi v Vzhodno Azijo bi vozila iz Trsta dva parnika in sicer 34¹/₂ dneva. »Lloyd« vozi zdi 69 dni. V Avstralijo bi odplul vsak mesec en parnik. Rabil bi do Avstralije 26¹/₂ dni. »Severonemški Lloyd« vozi še enkrat toliko časa. V vzhodno Afriko bi peljal vsak mesec en parnik. V Severno Ameriko odplul bi vsak teden parnik, ki bo rabil le 10 dni 15 ur. Parniki »Severonemškega« »Loyda« rabijo iz Genove 13 do 15

dni. Enkrat ali dvakrat mesečno bi se uvedla vožnja v Srednjo in vsak teden v Južno Ameriko.

Gopčevićev načrt bi bil, ako se dejansko izvede, dejansko velike važnosti za povzdigo naše trgovine, ki so jo slepe naše vlade popolnoma zanemarile. Gopčevićovo delo je izdal list »Astronomische Rundschau«, ki ga izdaja Monora zvezdarna na Lošinju. Z denarjem seveda stvar gotovo ni neizvedljiva. V narodnogospodarskem oziru bi imela naša država od nove družbe gotovo dobiček, da si šle velike svote v žepu Američanov. — Bodočnost pokaže, jeli je Gopčevićev načrt resen ali pa je predpustna šala pisateljeva, ki se hoče morebiti maščevati, ker se naši vladni krogi niso ozirali na njegove svete.

Po svetu.

Obsodba Riehlove potrjena. Najvišji sodni dvor je obvestil dunajsko deželno sodišče, da potrdi obsodbo, s katero je obsodena Riehlova na tri in pol leta ječe.

Ponesrečen Schraffl. Na Svečnico je agitiral tirolski krščansko-socialni voditelj v okraju Reute. Ko se je peljal domov, so se prekucnile poštne sani. Schraffl ni močno poškodovan, bolj poškodovani so njegovi sopoltniki.

Mestni svet proti odkrivanju. Hrudinski mestni svet je pozval v oklicu vse odrasle može, naj pozimi od 1. novembra do 30. aprila opuste odkrivanje in naj pozdravijo bodisi s priklonom ali pa s salutiranjem po voljaški navadi.

Odvedena deklica. Pred dvema letoma se je izselila iz Budimpešte vdova štabnega zdravnik Schneiderja s svojo 13-letno hčerko v Ameriko. Spremljal jo je igralec Salgo. Vdova je pa umrla v New Yorku, hčerka je ostala pri Salgu. Deklica je podedovala 100 tisoč kron in sorodniki so jo spravili nazaj v Budimpešto v samostan sv. Marjete. Dne 5. t. m. je pa prišel v samostan Salgo, ki je zahteval, naj mu izroče za en dan deklico, ker ji razmere niso bile znane. A deklica se ni več povrnila v samostan. Sorodniki so ovdarili Salga, ker je odvedel mladoletno deklico. Kje da je zdaj Salgo, ni znano. Neko pismo brez podpisa na policijo trdi, da je odvedel deklico ameriški milijonar Heastet, ki je zaljubljen vanjo in je prišel nalašč po njo v Budimpešto.

Umri je chamberyški nadškof monsignor Hautin, star 76 let.

Kraljev voz zadel v tramvaj. Kočija belgijskega kralja je zadela v Bruslju v tramvajski voz, ker je preslišal kočijaž zvonjenje tramvajevskega vozika. Kralj se je močno pretresel. Ranjen ni bil nihče.

Nova reklama. V Berlinu je neki trgovec slabo prodajal svoje blago. Naenkrat pa da na vseh voglih in v vseh listih natisniti pamflete in psovke, češ, da njegovo blago ni za nič, da ni vredno niti 2 krajcarja, da ni za drugam, kot za v vodo. Ljudje so se smejali temu in kupovali. — V ameriških listih je izšla krasna slika, kako se ljubita dva mlada človeka. Pod sliko pa je bilo napisano: Mladenci ima rad deklico — to je njegova stvar. Deklica ima rada mladeniča, to je njena stvar. Toda ta dva se bodeta kmalu vzela in potrebovala bodeta pohištva — to je pa naša stvar! Sledi podpis trgovine s pohištvom.

Antropološko društvo dunajsko priredi v sredo, dne 13. februarja 1907, ob 7. uri zvečer v dvorani znanstvenega kluba, I., Eschenbachgasse 9, svoj mesečni shod, na katerem predava Slovenec dr. Niko Zupanič o Ilircih. Profil iz zgodovinske fiziološke antropologije balkanskega polotoka. Letošnji poletni skupni shod nemškega in dunajskega antropološkega društva v Kolinu odpade. Letošnje zborovanje nemškega antropološkega društva se vrši v Strasburgu.

Velik konkurz na Dunaju. V konkurzu je »Dunajsko zaloga« (Wiener Verlag). Pasiva znašajo 500.000 kron in sicer 400.000 kron trgovskih dolgov in 100.000 dolga pri sorodnikih. Zaloga knjig, ki se pa težko razpečavajo, je velika. »Dunajsko zalogo« je ustanovil leta 1900 Friedmann, ki je pa čez dve leti podjetje prodal Fricu Freundu. Pred nekaj meseci se je preosnovala tvrdka v družbo z omejenim jamstvom. Freund ima bogate sorodnike.

Zaprlj so na Dunaju dné 7. t. m. zjutraj salon uradniške vdove Herzfeld v V. okraju. Lastnica je med potjo na policijo pobegnila.

Tvorničar samomorilec. Lastnik dveh tvornic za vžgalice v Dunajskem Novem mestu in Neudorfu, 56letni Maks Pock je skočil v vodo in je utonil.

Papež je zasljal pečuhškega škofa grofa Zichyja.

Ob 60-letnici znamenitega moža. Thomas Alva Edison obhaja letos 60-letnico svojega rojstva. Rojen je bil leta 1847 v Milanu (drž. Ohio v Severni Ameriki). Njegov oče je bil premožen, a je izgubil vse svoje premoženje. Mladega Edisona je poučevala mati sama in ko je bila revščina v družini hudo velika, ga je poslala na postajo, da bi prodajal tam potnikom sadje. Mladi Edison je spoznal takoj, da bi bila prodaja časopisov boljša in tako se je res zgodilo. Na železniški postaji v Port Huronu je bil kmalu tako priljubljen, da so mu dali železničarji na razpolago neki star in prazen železniški voz. Tu je pričel sam pisati tiskati in izdajati svoj list. Pozneje si je pridobil nekega druga in pričel izdajati ob enem z njim nov list, kjer je opisoval razne mestne zanimive dogodke. Vsled tega ga je pretepel neki prizadeti meščan in napravil njegovemu časnikarstvu konec. Že takrat je poskušal doseči kaj na polju elektrike, a takrat je bilo njegovo znanje še premajhno. Leta 1862 je

videl na postaji v Mont Clemensu, kjer je prodajal zopet časopise, da stoji pred prihajajočim vlakom dete postajenačelnika. Edison je otroka še pravočasno rešil in si pridobil tako dobrohotnost postajenačelnika Mackenzie. Ta ga je naučil telegrafirati in mu preskrbel mesto telegrafista najprej v Kanadi. In v tem poklicu je potem romal iz kraja v kraj. Leta 1868 je iznašel v Bostonu »duplextelegraph«. To je bila njegova prva iznajdba. Nato je šel v New York in tam ga je čakala nova sreča. Slabo oblečen je stal pred izložbo velike newyorške trvdke, kjer je javljal električen avtomat borzne kurze. Naenkrat pa je avtomat obstal in ljudje, ki so stali okrog in čakali poročil, so se silno vznemirili, misleč, da se je zgodila golufija. Trvdka je bila v veliki hipni zadregi in tu se je ponudil Edison in avtomat naglo toliko popravil, da je opravljal svoj posel dalje. Zato mu je dala družba službo z visoko nagrado. V tistem času je iznašel izboljšavo »tiskovnega brzoiava« in dobil za to iznajdbo 40.000 dolarjev. S tem premoženjem je pričel delovati izključno na polju elektrike in je pustil svojo službo. V Menlo Parku (38 km od New Yorka) si je kupil posestvo in tam je zgradil velike laboratorije. Dasi je zaslužil mnogo s svojimi iznajdbami, vendar je živel primeroma skromno. Najel si je mnogo sodelavcev in živel tako do l. 1886. Tega leta se mu je zdelo njegovo posestvo premajhno in preselil se je v New Jersey, kjer delavcev je najel in zgradil ogromne tovarne delavcev najel in zgradil ogromne tovarne. Tu je izpopolnil telefon tako, da se praktično rabi po vsem svetu. Nadalje je izumel fonograf, megafon, aerofon in takozvani »quadriplextelegraph«, ki omogočuje brzoiavljanje istočasno na 4 strani. Iznašel je sedanje električne luči, izboljšal dinamostroje in izumel kinematoskop, mutoskop in kinematograf.

Mora-li soprog soprogi plačati obleko? Senat budimpeštanskega prizivnega sodišča je nedavno rešil neki priziv, v katerem se je šlo za žensko obleko. Rešitev priziva bo gotovo ugajala mnogim možem, katerih soproge imajo glede obleke pretirane zahteve. Krojač Ivan Kovács je tožil trgovskega potovalnega agenta A. H. in njegovo ženo pri okrajnem sodišču, da mu plačata svoto 380 K za obleko, ki jo je Kovács napravil in izročil ženi trgovskega potovalnega agenta. Na razpravo je bil pozvan samo soprog, ker se je bila med tem soproga od njega ločila in je ni bilo možno nikjer najti. Toženec je izjavil, da je njegova žena to obleko sama naročila, in da jo mora zato tudi sama plačati. On ni tako premožen, da bi zamogel kupovati svoji ženi tako dragoceno obleko. Tekom razprave se je dokazalo, da zasluži H. na leto 5000 do 6000 kron. Vendar je okrajni sodnik odbil tožbo tožitelja z obrazložbo, da je soprog za obleko, ki jo njegova žena kupuje, odgovoren samo, ako mora žena to obleko na vsak način imeti z ozirom na družabni položaj in denarno okolnost. Ker pa obleka v znesku 380 K pri letnem dohodku 5000 do 6000 K prekoračuje potrebno mero v oblačenju, je ni dolžan soprog plačati. Ker je krojač proti tej obsodbi vožil priziv, razpravljalo je o tem prizivno sodišče ter potrdilo razsodbo okrajnega sodišča.

Izpred sodišča.

Nevaren ptiček. Emil Markady iz Jasenovca v Slavoniji je prestopil k protestantizmu. Stopil je kot vojak v francosko tujo legijo, bil v Alžiru in na Madagaskaru, potem se pa nastanil v Alzaciji. V Mecu je predsedel zaradi golufije in poneverjenja 6 mesecev ječe. Prišel je v Avstrijo in se oglašil v Solnogradu. Da bi pa pokrtil svojo temno preteklost, je svoje pravo ime prikril in si pridobil ime Anton Silzer. Na to ime si je tudi izposloval od kompetentne oblasti koncesijo za svoje podjetje. Emil Markady je prišel tudi v Ljubljano in se nastanil v hotelu »Union«. Ker mu je primanjkovalo denarja, pisal je Viljemu Schmitzu v Solnograd, naj mu nemudoma pošlje 50 K, nato pa še odposlal ekspresno pismo na Viljema Mann istotam, naj mu tudi ta pošlje 40 K. Ker pa le ni bilo denarja, porabil je drugo ugodno priliko, da se reši iz zadrege. Dne 3. januarja je prišel v bralno sobo nasproti portirski loži. Tu je prosil portirja, naj mu da pismo znamko, kar je ta tudi storil. Pri tem je portir položil svojo listnico na mizo, v kateri je bilo 300 K gotovine in za 2 K poštinih znamk. Šele drugi dan se je na listnico spomnil, a bilo je že prepozno, kajti Markady si jo je prilastil in od tega denarja je odposlal 100 kron neki Mariji Weingartner v Solnograd; pri njem so našli le 73 K, ostali denar je pa skril ali ga pa tudi kam odposlal. Obdolženec odločno taji tatvino, a ni mogel izpodbiti dokazov, ki jasno pričajo o njegovi krivdi. Za kazen je dobil 13 mesecev težke ječe, po prestani kazni se bo pa iztiral iz Avstrije.

Tukaj niso makaroni. S temi besedami je zbadal v noči na 26. novembra m. l. Ivan Tavčar, mizarski pomočnik, v Poljsakovi gostilni na Martinovi cesti navzočega stražnika, ko je hotel nekoga razgrajalca aretovati. Pozval je stražnika, naj aretacija opusti. Ko je pa ta tudi njemu napovedal aretacija, prijel ga je Tavčar za sabljo in za prsi, na kar so še drugi neznanj priiskočili in stražnika popolnoma strgali. Tavčar bo zato sedel 3 mesece v ječi.

Zaradi hudodelstva oskrumbe je bil obsoben 18 let stari Ferdinand Zeleznik, premogar v Trbovljah, na 10 mesecev težke ječe.

Otroka se opekla. Marija Stele, delavčeva žena v Markovcu, je nesla svojem možu na bližnjo žago okoli 7. ure zjutraj zajutrek. Ker je bilo slabo vreme, pustila je svoja dva otroka, in sicer štiritletno Ivanko in devet mesecev starega Matička sama doma. Fantička je položila na tla, deklica je pa sedela na plevnici

tudi na tleh, ki je bila blizu zakurjene peči. Ko se vrne čez kake pol ure domov, čakal jo je grozen prizor. Na vsakem koncu plevnice našla je otroka tako ožgana, da je Matiček še tisti dan, deklica pa drugi dan umrla. Mati Marija Stele je bila obsojena na tri dni ostrege zapora.

Književna poročila.

* **Katoliška Bukvarna** v Ljubljani priporoča č. gg. govornikom sledeče **postne pridige**: Znanе govore redemptorista Gerhard Diessel: *Die grosse Gottesthat auf Golgatha*, — *Der grosse Tag der Ernte*, — *Der Rettungsanker der Sünder*, — *Die Rechenschaft nach dem Tode*, — *Der Schlüssel zum Himmel*, — *Der Karfreitag*, — *Das glückliche Jenseits*, — *Das Leiden in ewiger Nacht*, vsak zvezek velja brez poštnine 1 K 68 v; — *Der Tod der Sünde Sold*, 1 K 44 v, in *Die Erde die Heimat des Kreuzes*, 1 K 20 v.

Dalje: Schuster Dr. Leopold: *Der Gute Hirt* — *Maria Magdalena*, 1 K 60 v; Götz: *Jesus in der Wüste und auf Golgatha*, 1 K 20 v; — Dr. A. Schlör neu herausgegeben von Dr. S. Katschner: *Fastenpredigten*, 2 K 40 v; — Hecher J.: *Die sieben Kreuzworte Jesu Christi*, 1 K 20 v.

Najnovejši postni govori: Hurter: *Entwürfe zu Fastenpredigten über die Worte Christi am Kreuze*, 40 v; — Dr. M. Breitenrecher: *Die Passion des Gottmenschen*, Eine Reihe von Vorträgen für die hl. Fastenzeit, 8 K 64 v; — Dr. Friedrich K. Hümmer: *Unter dem Kreuze d. Herrn*, 2 K 40 v; — Obwegger J.: *Jesu Leiden und der Sünde Frucht*, 2 K 40 v; — Nagelschmitt H.: *Die Zeichen der Zeit*, 1 K 32 v.

Cerkven'm govornikom priporočamo nadalje **novе nedeljske pridige**, katere je izdal po svojih aktualnih postnih pridigah znani govornik Franz Stingerer pod naslovom: **Das Gesetz der zwei Tafeln**. Sonntagspredigten über die zehn Gebote Gottes. Vsebina te 210 strani obsegajoče knjige je času primerna in bo vsakemu nedeljskemu govorniku nudila veliko nove tvarine. — Postne pridige istega govornika: *Die brennendste aller Lebensfragen*, 1 K 10 v, in *Gottesantwort auf die brennendste aller Lebensfragen*, se tudi dobijo v Katoliški Bukvarni v Ljubljani. Pisatelj je izdal dalje knjižico: *Die Zeitung auf der Kanzel*, ki obsega navodila, kako naj se iz časnikov povzeta tvarina porablja na prižnici.

Istotako dobe se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani jako porabni govori pod naslovom: P. Andreas Hamerle, redem., **Ein Zyklus religiöser Vorträge für das Kirchenjahr**. Knjiga je skrbno predelana, ter zavzema lepe k srcu segajoče pridige, katere hkratu času primerno vsem potrebam odgovarjajo. Posebno prednost nam pa kaže ta knjiga v tem, da ima vsaka posamezna pridiga tudi svojo dispozicijo. Autor je predvsem skrbel zato, da je podal vso tvarino v navadnih, preglednih podatkih. Knjiga obsega do sedaj dva zvezka. Prvi zvezek nam nudi pridige od prve adventne do velikonočne nedelje, drugi pa do 24. nedelje po binkoštih. Oba zvezka staneta 7 K 20 v.

Izvrstna knjiga za postne pridige je tudi Jakob Grönings: **Die Leidensgeschichte unseres Herrn Jesu Christi**, erklärt und auf das christliche Leben angewendet in vierundzwanzig Vorträgen. Knjiga je vezana ter velja 5 K 4 v.

Knjiga, po kateri se je mnogo povpraševalo, P. Konrad Lienert: **Der moderne Redner**, je zopet v zadostnem številu v zalogi. — Vse omenjene knjige se dobe v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani**. Kdor pošlje znesek naprej, dobi zaželeno knjigo poštne prosto.

Za društvene zборе.

Nova zbirka, obsegajoča: **21 moških in mešanih zborov**, uredil Matej Hubad, se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani ter velja 6 K. Na razpolago so tudi posamezni glasovi. Zbirka obsega:

A. Moški zbori:

1. E. Adamič: »Francica«.
2. J. Procházka: »Popotnik«.
3. O. Dev: »Na poljani«.
4. J. Procházka: »Pomlad«.
5. J. Procházka: »Moč ljubezni«.
6. J. Ocvirk: »Napitnica«.
7. H. Vogrič: »Pismo«.
8. A. Sochor: »Nočna rosa«.
9. Jelen: »Uliši nas Gospod«.
10. Towačowsky: »Tugospjev«.

B. Mešani zbori.

11. J. Procházka: »Ljubezen«.
12. J. Procházka: »Izpremenjeno srce«.
13. O. Dev: »Zarja«.
14. J. Aljaž: »Job«.
15. J. Aljaž: »Domovini«.
16. V. Krek: »Pogovor z domom«.
17. Dr. G. Ipavec: »Pozdrav«.
18. Dr. G. Ipavec: »Lahko noč«.
19. J. Padovac: »Vse mine« (»Moje jutro«).
20. Dr. A. Schwab: »Slanica«.
21. D. A. Schwab: »Vasovalec«.

* **Društveni govornik** (priloga Duh, pastirja) ima v prvem zvezku štiri v vsakem oziru poučne in vrlo zanimive govore. V prvem govoru »Socialne organizacije prvih kristjanov«, I. Podporna blagajna, slika veleučeni profesor dr. J. Ev. Krek na podlagi poročil sv. pisma cerkvenih očetov in istočasno poganskih pisateljev organizovano dejansko ljubezen prvih kristjanov pod vodstvom apostolov in prvih škofov. Govor bo povsod vzbujal požrtvovalnega apostolskega duha in najizdatneje priporočal današnje socialne organizacije v sv. Cerkvi. — V govoru »Koristi rajfajznovsk« dobro pojasnjuje p. g. J. Traven gospodarski, socialni in pravni pomen imenovanih denarnih

zadrug. Članom rajfajznovk bo budil govornik veselje do varčnosti in dela, nečlanom predvsem zmisel za združeno organizacijo. V govoru »Domače knjigovodstvo« naš utrudni sociolog dr. J. Ev. Krek podaja navdila za gospodarsko izboljšanje v našem rodu. Ljudstvo naj skrbno zapisuje izdatke hrano, obleko, stanovanje kurjavo in druge potrebnosti. Podatki se bodo potem zbrali, pčbcili in na njih podlagi se bodo natančno o sale razmere našega naroda in pokazala tuta, kako priti na boljše. Poslanci bodo v deželnem in državnem zboru s temi podatki prisilili na pomoč deželo in državo. Jasno da morajo z vsebino tega govora seznanjeni voditelji vseh društev svoje člane. — V za njem govoru v. g. Janko Jovan kratko in pregledno opisuje vpliv sv. Cerkve na narodno gospodarstvo. — Navedena vsebina najbo priporoča »Društvenega govornika«. Narod se obenem z »Duh. Pastirjem« pri »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **Das soziale Wirken der katholischen Kirche in Österreich**. Band IV. Heft I. Di. cese Laibach. Von dr. Josef Grude Laibach 1906. Verlag der Leo-Gesellschaft Wien. Že v uvodnem članku smo nedavno govorili o pomenu te knjige. Knjiga je zelo natančen pregled in slika socialnega delovanja cerkve na Kranjskem. Pisana je v nemškem jeziku, ker je del. IV. zvezek, obširnega skupnega književnega dela dunajske Leonove družbe, ki naj obsega socialno delovanje cerkve v Avstriji sploh. Za nas je ta knjiga ena na znamenitejših publikacij zadnjih let, nujno potrebna zgodovinarju, vir za nadaljne študije za praktično uporabo neobhodnih pomočev. Uvod se bavi z ustanovitvijo naše škofije, prv poglavje z verskim življenjem. To je cela vsaka molitvev, ki so obenem socialni delavci — mogočen kulturni činitelj. 33.138 člani Marijinih družb, 109.200 članov bratovščin sv. Rešnjega Telesa! Drugo poglavje nudi natančen pregled o vzgojnem delu cerkve in Kranjskem s kratkim zgodovinskim uvodom 4000 gojencev in gojenk vzdržuje cerkev lastnih zavodih, od otroških vrtec počenši do gimnazije, 129.800 kron duhovskih ustanov, omogočilo ustanovitev deželne gluhonemniške cerkvenih ustanov za dijake pa je 153. Najletni znesek šteje 69.600 K., ustanovni kapital je visok 1.392.780 K. Tretje poglavje obravnava o splošni ljudski izobrazbi: o katoliškem časopisju (15 časnikov in revij), izobraževalnih društvih in knjižnicah, o umetnosti in znanosti ki jo cerkev goji v posebnih društvih in gmetno podpira. Odlično mesto zavzema tu »Leonova družba«. Četrto poglavje govori o karitativnem delovanju cerkve. Cerkvenih ustanov za reveže je 180; letni znesek je visok 39.890 K., ustanovni kapital 797.800 K, dena občinskih ubožnih fondov je iz cerkvenega premoženja. V. poglavje je obširen pregled o socialnem organizatoričnem delu cerkve med vsemi stanovji; zadruge, strokovna, rokodelska društva, hranilnice itd. Knjiga bo izvrstno služila apologetu, predavatelju, Solniku, štatistiku, celo političnemu uradniku. Za nas pa dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani, je ponosna priča naših moč in našega dela. Knjiga velja K 3.40, po pošti 20 v več in se

Društveni govornik.

Na razna vprašanja naznanjamo, da »Društvenega govornika« ne moremo posebej oddajati ter ga razpošljemo le kot prilogo »Duhovnemu pastirju«. Celoletna naročnina na mesečnik s prilogo znaša, kakor znano 8 K. Istodobno naznanjamo tudi, da so stari letniki »Duhovnega Pastirja« deloma razprodani in da znižana cena za stare letnike ni več v veljavi. Naročila sprejema »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Knjiga za vzgojitelje mladine.

Pred kratkim je izšla knjiga pod naslovom: »**Jugendlehre**«. Ein Buch für Eltern, Lehrer und Geistliche von Dr. F. W. Foerster. Pisatelj je sicer protestant, vendar pa vzbija kaznici svoto za knjigo, dabi isto poštino njegova knjiga tudi med katoliki posebno zanimanje in nudi vzgojiteljem mladine najboljše podatke. Knjiga obsega 724 strani, je krasno prosto. Naročila sprejema »Katoliška Bukvarna« ter stane 7 K 20 h. Kdor vpošlje po nakvarna« v Ljubljani.

Sienkiewicz »Jernač zmagovalč« in pa znano **Ahleiterjevo** povest tirolskega gorskega župnika »**Med plazovi**« prinaša sedmi sešitek »**Ljudske knjižnice**«, katerega smo ravnokar razposlali in kateri tvori začetek tretjega zvezka »**Ljudske knjižnice**«. Te dve povesti bota vzbudili splošno zanimanje med slovenskim ljudstvom in smo prepričani, da se bo »Ljudska knjižnica« splošno priljubila. Vsak zvezek »Ljudske knjižnice« je zase celota in se tudi zase dobi. Tako obstoji prvi zvezek iz treh sešitkov ter obsega povesti: »Znamenje štirih«. Cena celotne povesti 60 h, oziroma s poštnino vred 66 h. — Isto ceno in isti obseg ima tudi druga povest »Ljudske knjižnice: »Darovana«, ki se vrši v dobi slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Ta povest tvori drugi zvezek »Ljudske knjižnice«. Kdor želi eno ali obe teh povesti, naj se blagovoli oglašiti in doposlati denar. Kdor pa želi postati s sedmim zvezkom (z začetkom Sienkiewiczve povesti) naročnik »Ljudske knjižnice«, naj blagovoli na naslov »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani doposlati plačilo za vsaj deset sešitkov »Ljudske knjižnice«, t. j. 2 K 20 h.

* **Molitvenik**, »Venec pobožnih molitev in svetih pesmi za očitno in domačo službo Božjo bogoljubnih kristjanov«, spisal Lavrentij Herg, osmi pomnoženi natis, po katerem se je toliko povpraševalo in kateri je bil dosedaj razprodan, se zopet dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani. Cena je 2 K 60 h, posamezni izvod po pošti 22 h več.